

Zgradili in izgubili kulturni dom

Kulturni dom v Jelšanah so med leti 1946 in 1950 zgradili Jelšanci in Dolenjci sami, a se že dolgo sprašujejo, zakaj niso tudi njegovi lastniki. Del odgovora lahko zagotovo najdemo v dejstvu, da je prejšnji sistem lastnika marsikatero stavbo enostavno določil. Kulturni dom v Jelšanah je danes popolnoma prazen, zemljiškopravno pa je njegov lastnik mirenski Ciciban v stečaju. Krajanje Jelšan in Dolenj se s takim stanjem ne morejo strinjati, saj so prepričani, da jim je bilo lastništvo doma odvzeto na nezakonit način. Na decembrskem zboru krajanov so se odločili, da bodo odtujitev doma preprečili z vsemi sredstvi.

Dom, ki je bil zgrajen za kulturne in ne za gospodarske potrebe, je bil sprva v lasti Kmetijske zadruge Jelšane, ki jo je tedanja oblast kmalu ukinita in priključila Kmetijski zadrugi Ilirska Bistrica, tako da je postal njena oziroma last Kmetijske zadruge Hmezad Ilirska Bistrica.

V drugi polovici sedemdesetih let so imele ženske v Ilirskobistriški občini zelo malo možnosti za zaposlitev, zato so Jelšanci in Dolenjci na zboru krajanov leta 1987 razpravljali o ponudbi tedaj uspešnega podjetja Ciciban, ki je nameravalo v domu odpreti svoj obrat za izdelavo obutve in otroških potrebščin. Krajanje se niso pretirano zavzemali za preureditev doma v tovarno, navedeno pa so jo zaradi novih delovnih mest vseeno podprli s pogojem, da mora Ciciban stavbo vrniti krajevni skupnosti, če bi obrat zaradi kakršnegakoli vzroka prenehal delovati. Predstavniki Cicibana so krajanom obljubili tudi pomoč pri gradnji novega kul-

turnega doma v Jelšanah. A vse je ostalo le pri izrečenih obljubah, saj Jelšanci in Dolenjci nimajo nobenega pisnega dokumenta o pogovorih s predstavniki Cicibana, kaj šele pogodbe. Tako se zgodilo ravno tisto, kar si ni nihče želel, to namreč, da je Kmetijska zadruga Hmezad II. Bistrica leta 1979 dom prodala Cicibanu, ki ga je temeljito predelal, na gradnjo novega pa enostavno pozabil. Danes, ko ni več kmetijske zadruge, Ciciban pa je že nekaj let v stečaju, je stavba povsem prazna in obremenjena z bančno hipoteko.

Jelšanci in Dolenjci se ne nameravajo kar tako sprijazniti z dejstvom, da bi lahko izgubili svoj kulturni dom, čeprav je Okrožno sodišče v Novi Gorici že septembra lani zavrnilo tožbo Krajevne skupnosti Jelšane za vrnitev doma. A upanja še ni konec, saj je KS Jelšane v imenu graditeljev doma oziroma njihovih pravnih naslednikov, ki zahtevajo vrnitev vaške lastnine, vložila novo to-

žbo na Okrožnem sodišču v Kopru. Odvetnik Dušan Puh, pravni zastopnik KS Jelšane, jo je utemeljil na pravni predpostavki, da so lastniki objekta lahko samo tisti, ki so ga zgradili s svojim delom, s svojim materialom in na svojem zemljišču.

Krajanje Jelšan in Dolenj so na decembrskem zboru imenovali tričlanski odbor (Duilij Boštjančič, Drago Čekada in Joško Frol), ki bo spremljal vse aktivnosti za vrnitev doma, in sklenili, da bodo prazne prostore izkoristili za kulturne prireditve. Ena izmed njih bo že 14. februarja, ko bo v Jelšanah gostovalo Slovensko kulturno prosvetno društvo 'Bazovica' z Reke

Utemeljene zahteve krajanov Jelšan in Dolenj je na zadnji seji v lanskem letu (23. decembra) podprl tudi ilirskobistriški občinski svet, ki je Okrožnemu sodišču v Kopru predlagal, naj dom, dokler ne bo znano kdo je njegov lastnik, odda Krajevni skupnosti Jelšane za potrebe kulturnih dejavnosti (koprsko sodišče je po zadnjih informacijah vrnilo celotno zadevo prvostopenjskemu sodišču v Novi Gorici, ki vodi stečajni postopek mirenskega Cicibana). V reševanje zapletenega primera se je vključila tudi občinska uprava, ki je že navezala stike z ministrstvom za kulturo.

Največ škode v sadovnjakih in gozdovih

Žled je v prvih dneh letošnjega leta tudi v ilirskobistriški občini povzročil precej škode v sadovnjakih, sadovnjakih in na nekaterih gospodarskih infrastrukture. Občinski štab Civilne zaščite, ki je ves čas spremljal vremenske razmere, je že 7. januarja ocenil škodo na okoli 100 milijonov tolarjev. Dan kasneje je župan Stanislav Prosen imenoval posebno tričlansko komisijo, ki je zbrala natančne podatke o višini škode v sadovnjakih (38 milijonov tolarjev), na elektroenergetskih napravah (46,5 milijona tolarjev), cestah (9 milijonov tolarjev), vodnih zajetjih in vodotokih (20 milijonov tolarjev) in v gozdovih (9.000 m³ lesa).

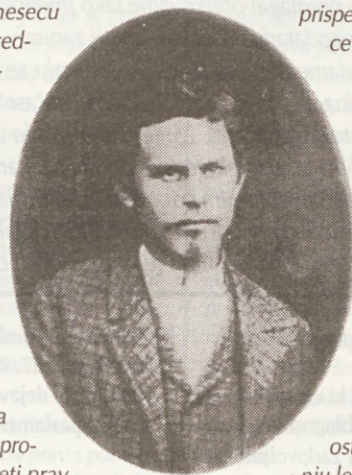
16. januarja je komisija poslala vsem krajevnim skupnostim obrazce za prijavo škode v kmetijstvu in na sadnem drevju, ki ga je žled najbolj prizadel, ter obvestila lastnike gozdov, da s škodo seznanijo revirne gozdarje ali sežansko enoto Zavoda za gozdove Republike Slovenije. Komisija je zbirala prijave o škodi do 23. januarja, natančne podatke pa bo posredovala ministrstvu za okolje in prostor ter ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. O morebitnem povračilu škode v sadovnjakih bo odločala Vlada Republike Slovenije, ki je 30. januarja namenila 45 milijonov tolarjev za škodo v gozdovih iz proračunskih rezerv.

Občinska komisija bo od 3. do 7. februarja obiskala vse lastnike nasadov sadnega drevja, ki so prijavili škodo zaradi žleda in burje, škodo v gozdovih pa bo do konca februarja, ko bo za najbolj prizadete predele (Dolenjski potok, območje nad Vrbičo) pripravljen tudi sanacijski program, ocenila komisija Zavoda za gozdove Republike Slovenije.

Dvajsetič na Premskem gradu

Obletnica rojstva Dragotina Ketteja je priložnost, da se ob spominu na pesnika in njegova dela pomudimo tudi ob naši ustvarjalnosti in vseh področjih kulture. Ta misel je bila dolgo prisotna v razmišljanju bistriških kulturnikov. Pred dvajsetimi leti se je udeležila; sprejeta je bila pobuda in odlok o občinskem kulturnem prazniku, ki je od takrat 19. januar, dan, ko je na Premu leta 1876 privekal na svet Dragotin Kette. Sočasno pa je bila sprejeta tudi pobuda o mesecu kulture, času, ki naj predstavlja vrhunec delovanja in predstavljanja skupnega in posamičnega dela s področja kulture.

V dvajsetletnem obdobju se je prav v mesecih kulture zvrstilo toliko literarnih prireditev, pevskih nastopov, razstav, predstavitev literarnih del in še česa, da bi terjalo preveč časa in prostora, če bi hoteli naštetati prav vse, pa še bi se kaj izmuznilo. Prepričan pa sem, da so vsi dogodki ostali globoko v spominu zlasti ustvarjalcem, teh pa je bilo, to lahko mirno zatrdim, kar veliko. V ilirskobistriški občini nimamo poklicne ustanove te vrste, če odštejemo knjižnico, zato se s kulturo udinja veliko nepoklicnih posameznikov, društev in organizacij, ki so bili hrbenica dogajanj tudi v mesecih kulture. Obogatili pa smo ta in tudi preostali čas s poklicnimi umetniki različnih področij. Prav zares je bilo pestro, bogato in srcu povšeči nastopanje

recitatorjev, pevcev ljudskih in umetnih pesmi, likovnikov, pesnikov in pisateljev, zlasti pa nastopi na teh prireditvah nepogrešljivih pevcev, ki nosijo pesnikovo ime - MPZ Dragotina Ketteja.

Prireditve ob občinskem kulturnem prazniku so bile, razen izjeme zaradi vremenske neprilike, vedno na Premskem gradu in v Kettejevi rojstni hiši (bivša osnovna šola). Izredno zanimivi prostori, ki nudijo domišljiji prosto pot, na vsak način prispevajo k počutju ustvarjalcev in poslušalcev in jih tudi v prihodnje ne gre zanemariti. Vendar pa imajo poleg vsega dobrega tudi pomanjkljivosti. Ne gre na dolgo in široko razpredati o težavah preteklosti in nujah sedanjosti ter prihodnosti. Tolikokrat smo že govorili, se dogovarjali in sklepali o tem, da nam preostane le pristop k reševanju le-teh oziroma nadaljevanju začetege. Sami tega ne bomo zmogli, zato pozivam vse tiste, ki lahko s svojim delom, položajem in funkcijo v občini ali širše zagotovite pomoč, da to tudi storite. Hvaležni vam bodo tudi ustvarjalci in porabniki kulturnih dobrin.

Mesec kulture se je šele dobro začel, nadaljevali ga bomo z vrsto prireditev. Vabimo vas, da se jih udeležite, da sodelujete in tudi tako nagradite izvajalce za njihov trud.

Franc Gombač,
predsednik ZKO Ilirska Bistrica

Dobrodelna akcija za nakup medicinske opreme in osebnost leta

Radio 94 je v postojnskem hotelu Jama (petek, 17. januarja) razglasil osebnost leta 1996, ki so jo izbrali poslušalci z območja šestih občin, kamor seže njegov signal, in zaključil trimesečno akcijo, s katero je zbiral denar za nakup posebnega medicinskega aparata za postojnsko bolnišnico.

Odziv poslušalcev iz postojnske, ilirskobistriške, pivške, cerkniške, logaške in občine Loška dolina, ki so lanskega decembra že drugo leto zapored izbirali osebnost leta, je presegel vsa pričakovanja. Lani je bilo predlogov precej več, največ glasov pa je dobil dr. Mate Gavran, zdravnik iz Prestranka. Tako je za njim se je uvrstila dr. Ivica Smajla, ki je prejela največ glasov na Ilirskobistriškem, tretji pa je bil cerkniški župnik Jože Vidic.

V nadaljevanju slovesnega večera so postojnski radijci razglasili tudi rezultat dobrodelne akcije, ki so jo izpeljali v zadnjih treh mesecih lanskega leta. Šlo je za zbiranje denarnih sredstev, s katerimi bi omogočili nakup kardiokografa, posebnega medicinske-

ga aparata, ki omogoča spremljanje počutja otroka v materinem telesu, za Bolnišnico za ženske bolezni in porodništvo Postojna.

Začetna negotovost pobudnikov akcije je kmalu izginila, saj ni nihče pričakoval, da bo naletela na tako velik odziv. Na koncu so našli kar 140 darovalcev, med katerimi je bilo veliko posameznikov, ki so prispevali kar 3,7 milijona tolarjev ali skoraj štirikrat toliko, kot so načrtovali, zato bo postojnska bolnišnica poleg kardiokografa bogatejša še za ginekološko pregledno mizo in drugo medicinsko opremo. Težave, s katerimi se spoprijema zdravstvo, so znane, zato bo Radio 94 do konca leta 1997 zbiral denar še za nakup sodobne anesteziološke opreme.

Snežnik na znamki in v filmu

V torek, 21. januarja, je Planinsko društvo Snežnik Ilirska Bistrica, ki letos slavi 90-letnico organiziranega delovanja, v povsem zasedeni dvorani Doma na Vidmu pripravilo predstavitev nove znamke s podobo najvišje izvenalpske gore na Slovenskem in prvo projekcijo dolgo pričakovanega televizijskega filma o Snežniku. Prizadevni ilirskobistriški planinci so goro, ki tudi danes navdušuje mnoge, predstavljali na različne načine, a nikoli tako odmevno. Na sliki: Pošta Slovenije je poleg znamke izdala tudi kuverto prvega dne s priložnostnim poštnim žigom. Več na 3. strani.

SEAT CORDOBA

avto JEREB SEAT

5.000 DEM pologa in

59 obrokov po 336 DEM

IZREDNA PRILOŽNOST

AVTO JEREB - Polje 21 (Prodajni center Ruda) Izola

Tel.: 066/62-424 Fax: 066/67-854

VLADIMIR ČELIGOJ, poslanec Državnega zbora Republike Slovenije

Velika politika od blizu

Vladimir Čeligoj se s politiko ukvarja šele od leta 1994, ko je bil na listi tedanje Socialdemokratske stranke Slovenije (SDSS) izvoljen v občinski svet. Kot kandidat iste, a preimenovane stranke je bil lanskega novembra v ilirskobistriški volilni enoti izvoljen še v državni zbor Republike Slovenije, kjer bo naslednja štiri leta poleg nje ga sedelo še 15 članov Socialdemokratske stranke (SDS). Krščanska demokracija (SKD), ljudska stranka (SLS) in SDS oziroma t.i. stranke slovenske pomladi, ki so pred novembrskimi volitvami sklenile le usten dogovor o skupnem nastopu, so v parlamentu dobile natančno polovico ali 45 sedežev. Začeli so se prepričati o tem, kdo je na volitvah pravzaprav zmagal; ali liberalna demokracija (LDS), ki je dobila največ poslancev (25), ali stranke slovenske pomladi. Predvidevanja, da bo predsednik države ob predpostavki, da bosta oba poslanca manjšin pri tako pomembni odločitvi ostala politično nevtralna, podelil mandat za sestavo vlade Marjanu Podobniku (SLS), predsedniku najmočnejše stranke "pomladne koalicije", in ne dr. Janezu Drnovšku (LDS), se niso uresničila. 9. januarja je dr. Janez Drnovšek, za katerega so glasovali poslanci LDS, Združene liste socialnih demokratov (ZLSD), Demokratične stranke upokojencev (DeSUS), Slovenske nacionalne stranke (SNS), poslanec italijanske in poslanka madžarske narodne skupnosti ter Ciril Pucko, ki je le dan prej izstopil iz poslanske skupine SKD, s 46 glasovi postal mandatar nove slovenske vlade. V tednu, ki je sledil, se je državni zbor izvolil v odborov in komisij dokončno konstituiral - Vladimir Čeligoj je bil izvoljen v dva parlamentarna odbora (za mednarodne odnose; za kulturo, šolstvo in šport) in tri komisije (za evropske zadeve; za narodnostni skupnosti; za poslovnik) -, izvršilni odbor SLS pa je predlagal oblikovanje tako imenovane vlade narodne enotnosti. Predlog je bil za mandatarja vsekakor dovolj zanimiv, da ga je sprejel in se začel pogajati z vsemi parlamentarnimi strankami. Kmalu se je izkazalo, da koalicija SLS-SDS-SKD ni tako trdna, kot se je zdelo, in da bo "začasna projektna vlada" zaradi najrazličnejših vzrokov težko zaživel. 25. januarja je bilo ugibanj konec: mandatar je sestavil novo vlado brez strank "slovenske pomladi", kandidati za ministre pa se bodo kmalu predstavili parlamentarnim odborom in komisijam. Lokalnemu časopisu, zaprtemu v ozke meje, se redko ponudi priložnost, da se dotakne velike teme. Vladimir Čeligoj je spregovoril o tem, kako je bilo vse skupaj videti od blizu.

Večina domačih in tujih opazovalcev meni, da na državnozbornih volitvah ni zmagala niti leva niti desna opcija, pač pa župani. Na volitvah je kandidiralo okrog 50 sedanjih županov in še nekaj predsednikov bivših občinskih skupščin, izvoljenih pa je bilo kar 22 županov. Ali to pomeni, da volivci bolj cenijo svoje župane kot svoje poslance?

Župani so v občinah prav gotovo ljudje številka ena. Kot splošno znane osebe v javnem življenju so imeli na volitvah brez dvoma prednost pred ostalimi kandidati, posebno pred tistimi, ki so se volivcem predstavljali šele prvič. Izvolitev tako velikega števila županov za poslance je v bistvu potrditev zaupanja s strani njihovih volivcev, saj so povsod pričakovali, da bodo imele občine korist, če bodo njihovi ljudje v centru. Vendar pa dilema glede županov v parlamentu tiči drugje. Zaostri se je v trenutku, ko so bili župani izvoljeni za poslance, poslanska funkcija pa je, kot vemo, profesionalna. Župani poslanci imajo na izbiro dve možnosti: lahko se odločijo za to, da bodo vodilne funkcije v lokalnih skupnostih opravljali neprofesionalno ali pa jih bodo prepustili drugim. Problemi prihajajo do izraza zlasti tam, kjer občinski statuti določajo profesionalne župane, novoizvoljeni župani poslanci pa hočejo županske funkcije še naprej opravljati neprofesionalno. Občinski sveti lahko s dvotretjinsko večino spremenijo statute oziroma člene, ki opredeljujejo župane kot neprofesionalce. Če tega ne bodo storili, se bodo morali župani poslanci odreči funkcijam županov.

Mislite, da se vam zaradi tega slabo piše?

Kot novoizvoljeni poslanec še naprej ostajam član Občinskega sveta Občine Ilirska Bistrica. S to mojo odločitvijo sem svetnike tudi uradno seznanil na eni izmed jesenskih sej. Zadržal bom tudi funkcijo predsednika odbora za kmetijstvo, gospodarstvo, drobno gospodarstvo in turizem z namenom, da bi sodeloval pri pripravljani občinskih progra-

mov, ki jih bom lahko potem zastopal na državni ravni. Smisel mojega poslanskega mandata vidim v tem, da za ilirskobistriško občino naredim čimveč.

Kje vidite vzrok za neizvolitev Stanislava Prosenca?

Župana Stanislava Prosenca poznajo skoraj vsi občani in to ne samo kot župana, ampak tudi kot dobrega veterinarja, zlasti ljudje z vasi. Po mojem mnenju ni imel resne ambicije za to, da bi postal poslanec državnega zbora.

Takoj po izvolitvi ste dejali, da se ne boste preselili v Ljubljano. Se nameravate s svojimi volivci oziroma ostalimi občani tudi uradno srečevati?

Moje stalno bivališče ostaja tudi vnaprej v Ilirski Bistrici. Prepričan sem, da mora poslanec državnega zbora, če hoče poznati razmere v okolju, ki ga je izvolilo, živeti s svojimi ljudmi in s svojim krajem. 20. januarja je bila v stavbi Občine Ilirska Bistrica odprta poslanska pisarna. V sobi št. 2 (drugo nadstropje) bom od 16. do 18. ure uradoval vsak tretji ponedeljek v mesecu. V tem času me občani lahko pokličejo tudi na telefonsko številko 81 543.

V svojem volilnem okraju ste dobili relativno nizko število glasov, a vam je volilna aritmetika vseeno odprla vrata v parlament. Je bila Vaša kandidatura posledica samostojne odločitve, občinskega odbora SDS ali strankine oligarhije?

Vaši trditvi ne morem pritruditi, saj sem v svojem volilnem okraju dobil le 5 glasov manj od prvouvrščenega, v volilni enoti pa le 0,18% manj od prvouvrščenega na listi SDS. Prijavo za mojo kandidaturu je dal Občinski odbor SDS Ilirska Bistrica. Normalno je, da sem se potem za dokončno kandidaturu odločil sam. Dobro sem premislil v kaj se spuščam, saj sem se zavedal, da bom izpostavljen kritiki že v vsaki gostilniški debati. Nenazadnje sem se moral v sebi pripraviti na vse, tudi na morebitni slab volilni rezultat.

Obljube politikov, torej tudi Vaše, so nujno ohlapne, preizkusiti pa se jih da le na daljše obdobje. Kljub temu, kaj imate konkretnega?

Moj predvolilni program sem zapisal na propagandni letak, objavljen pa je bil tudi v tem časopisu. Njegove posamezne točke so konkretne in jih tudi po izvolitvi ne bom spreminjal, zlasti ne prednostnih. Mednje spada v prvi vrsti ustanovitev srednje šole v Ilirski Bistrici, ki bo lahko odprla vrata le ob hkratnem prizadevanju župana, občinskega sveta, ostalih občinskih struktur, šolnikov, celotne ilirskobistriške javnosti in pripravljenosti ministrstva za šolstvo in šport.

V primerjavi z volitvami leta 1992 je prišlo v Sloveniji do pomembne prerazporeditve političnih sil: najbolj opazen je slab rezultat krščanske demokracije in veliki met SLS ter SDS. ZLSD in SNS sta dobili manj glasov kot v preteklosti, LDS več, v parlamentu ne bo Zelenih in predstavnikov Demokratske stranke, bodo pa poslanci DeSUS. Kako komentirate volilne izide?

Marsikdo misli, da se predvolilna kampanja začne šele takrat, ko je uradno razpisana, to je mesec dni pred volitvami. V resnici to ne drži. Predvolilna kampanja traja za stranko, katerokoli seveda, celo mandatno obdobje, za posameznika pa je po mojem prepričanju tudi daljša. Lahko bi rekel, da je predvolilna kampanja že dosedanje delo posameznika, naj bo v stranki ali ne, njegov način življenja itd. Na drugi strani se čedalje več volivcev odziva na reklamna sporočila, ki v obdobju predvolilne kampanje vplivajo nanje. Volivci se za kandidate odločajo iz različnih vzrokov. Nekateri pretehtano, drugi slučajno, nemalokrat tudi na volišču.

SDS, katere član ste, ima v parlamentu največ novincev. Le Janez Janša in Ivo Hvalica imata vladne oziroma parlamentarne izkušnje, kar 14 članov pa poslanske klopi zaseda prvič. Se kot poslanec povsem strinjate z generalno in na vseh strankinih organih verificirano linijo? Glasujete po svoji vesti ali po navodilu stranke?

Ko se nekdo pridruži določeni stranki, se istočasno tudi načeloma opredeli za njen program. Zavedam se, da sem odgovoren svojim volivcem, dejansko pa je tako, da je moj kandidaturu potrdila stranka, sicer bi mi ostala samo še možnost, da bi kandidiral kot neodvisen posameznik. Res je, da moj program vključuje le občinske vsebine, vendar se konceptualno pokriva s programom SDS, zato ne vidim nikakršnih vzrokov, da ga ne bi mogel z njeno pomočjo zastopati v parlamentu.

Zakaj so stranke "slovenske pomladi" podpirale koalicijo šele po volitvah in zakaj LDS ni sprejela njihovega predloga oziroma t.i. koalicije 3 + 1? Se je državni zbor izvolitvijo mandatarja dokončno razdelil na dva nasprotujoča si bloka?

Slovenski volivci so se na državnozbornih volitvah 10. novembra lani svobodno opredelili, in sicer tako, da je LDS dobila 25, SLS 19, SDS 16, SKD 10, ZLSD 9, DeSUS 5 in SNS 4 mandate (2 mandata sta namenjena italijanski in madžarski manjšini). Takoj po volitvah so SLS, SDS in SKD podpisale sporazum in liberalni demokraciji ponudile sodelovanje po znani formuli 3 + 1, vendar LDS enotnega nastopa strank slovenske pomladi ni hotela priznati in je pravico do imenovanja kandidata za mandatarja utemeljevala s tem, da ima največ poslancev v državnem zboru. Predsednik LDS si je že pred glasovanjem za mandatarja zagotovil podporo poslanke in poslance obeh narodnostnih skupnosti ter podpisal posamične sporazume LDS s tremi strankami (ZLSD, SNS in DeSUS), kar je pomenilo, da ima v parlamentu natančno polovico glasov. Pat položaj je prišel do izraza že pri prvem glasovanju za predsednika državnega zbora, verjetno pa bi bilo enako tudi pri glasovanju za mandatarja, če se ni bi zgodil Pucko. Njegov prestop iz poslanske skupine SKD na stran LDS je dr. Janez Drnovšku zagotovil manjkajoči 46 glasov, sicer tudi sklenjeni sporazumi LDS s tremi parlamentarnimi strankami ne bi prinesli ugodnega rezultata in njen kandidat ne bi bil izvoljen. Puckov prestop bo imel daljnosežne politične posledice za vso Slovenijo, saj je v bistvu zgradil določen zid med dvema stranema. Vsaka poteza ene strani ali posamezne stranke bo lahko poslej bistveno spremenila razmerja v občutljivem in napetem političnem prostoru.

Kakšno je Vaše politično prepričanje?

Slovenija je mlada država, ki ima dobre možnosti, da postane država blagostanja in demokracije, skratka, država zadovoljnih Slovencev in državljanov drugih narodnosti. Slovenski narod je bil skozi zgodovino vedno navajen poslušnosti in ubogljivosti. Slovenija je bila od nekdanje Evrope, povezana je bila z Benetkami in Dunajem oziroma Oglejem in Salzburgom v smislu cerkvenega vpliva. Le v tem stoletju je bila politično vezana na državo SHS, Kraljevino Jugoslavijo in SFRJ. Odlika slovenskega naroda je tudi delavnost, marljivost, velik intelektualni potencial. Če bomo vse te komponente uspeli združiti in jih na ravni države pravilno usmeriti, bo to nedvomno prava garancija za ves njen nadaljnji razvoj. Prav zaradi tega, ker mislim, da Slovenija lahko izkoristi vse svoje potencialne in postane sodobna evropska država, sem pravzaprav stopil v politiko. Udejanjenje tega cilja, ki seveda ni samo moj, je obenem tudi moje osnovno politično prepričanje in velika želja. Za njeno izpolnitev se bom zavzemal po svojih najboljših močeh.

Ste eden izmed 56 izbrancev od devetdesetih, ki še niso sedeli na poslanskih sedežih v slovenskem državnem zboru. Volivci so novembra pokazali precejšnjo mero nezaupanja dosedanjim najmočnejši veji oblasti. Državni zbor je po merjenjih javnega mnenja ena izmed najmanj uglednih institucij v državi predvsem zaradi "nespretnega in politično nemodrega uzakonjanja t. i. poslanskih privilegijev". Ste imeli pred volitvami v mislih osebni materialni interes?

Za kandidaturu sem se odločil zaradi tega, ker se mi zdi, da se je samostojna Slovenija znašla v izredno pomembnem obdobju. Kar zadeva poslanske privilegije pa mislim, da se mora človek, ki je bil izvoljen na takšno funkcijo, zavedati svojega pozitivnega delovanja za dobrobit slovenskega naroda, Slovenije in njenih državljanov v celoti ter še posebej v ožjem okolju, ki ga je v državni zbor pač izvolilo. Privilegiji so zelo relativni, kajti tudi v Občini Ilirska Bistrica so posamezniki v družbenem in privatnem sektorju, ki imajo že dolga leta višje plače kot so poslanske, pa niso nikomur kamen spotike.

V slovenski pomladi, če s tem označujemo čas od izida 57. številke Nove revije do leta 1991, niste dejavno sodelovali. Kako ste se znašli v parlamentu?

Stavbo slovenskega parlamenta in dvorano državnega zbora poznam že iz obdobja, ko sem bil tajnik Kulturne skupnosti Ilirska Bistrica (1979-1985) in kot delegat zastopal našo občino na sejah Skupščine Kulturne skupnosti Slovenije. Biti član najpomembnejšega slovenskega predstavniškega telesa je seveda nekaj povsem drugega. Drugačne so relacije, ki se jih ne da vzporejati z delovanjem republiške skupščine v prejšnjem sistemu, čeprav se prostor ni veliko spremenil.

Zakaj bo parlament v prihodnjem mandatnem obdobju sestavljalo tako majhno število bivših poslancev in ministrov, veteranov demokratičnega gibanja in zanemarljivo malo žensk (7), ki so največje poraženke lanskih volitev?

Po mojem verjetno zato, ker si volivci z nastankom države niso obetali samo samostojne Slovenije, ampak istočasno tudi takojšnjo demokracijo in boljše življenje. Toda njihova pričakovanja na političnem in gospodarskem področju se v preteklosti niso uresničila zaradi tega, ker se v petih letih ne da ugotoviti demokracije in ustvariti blagostanja. Pričakovanja volivcev torej niso šla v to smer, ampak v nasprotno, saj se je z lastninskimi preoblikovanjem družbenih podjetij povečalo število brezposelnih, prišlo je do velikega razslojevanja državljanov in nastalo je ogromno število socialnih problemov, za katere dosedanja oblast ni imela dovolj poslušala ali jih ni hotela reševati. Državljanje Republike Slovenije pa imamo pravico živeti bolje, zato lahko upravičeno pričakujemo, da bo v prihodnosti drugače. Po mojem je prav to poglobilni razlog za to, da so se volivci na lanskih državnozbornih volitvah odločili tako, kot so se. Z drugimi besedami: verjetno so ocenili, da jim boljše čase lahko prinesejo le novi ljudje, ki bodo sposobni izvesti določene premike v slovenski politični in gospodarski sferi. Vstop v politiko se začne z delovanjem na občinski ravni in že tu so ženske premalo zastopane. To se potem odraža tudi na volitvah v državni zbor.

"Volitve so za vsakega kandidata bogata življenjska izkušnja, za vse državljane pa pomembno in odločilno dejanje, ki zmanjšuje razlike med Slovenijo in drugimi demokratičnimi državami."

Kdo naj bi med njima zgradil prvi most? Kdo naj bi vladal državi, v kateri ni prave politične sredine?

Prvi most so vsekakor poskušale zgraditi stranke slovenske pomladi z že omenjeno ponudbo liberalni demokrati, čeprav je ni sprejela. Po izvolitvi mandatarja so stranke slovenske pomladi ponovno ponudile razrešitev pat pozicije s predlogom, da bi prišlo do oblikovanja vlade narodne enotnosti. Nekatere zelo moti njen naziv, vendar ga predlagatelj ne razumemo v zgodovinskem kontekstu oziroma tako, da tovrstne vlade nastajajo le v drugačnih, kritičnih časih in situacijah. Oblikovanje vlade narodne enotnosti so si stranke slovenske pomladi zamislile s ciljem, da bi razrešile politično zagato po volitvah. Na ta način bi lahko prišle do izraza najrazličnejše programske zasnove posameznih strank in razdelitev položajev glede na njihove volilne rezultate.

Na videz enostaven, vendar zelo zavozlan mandatarski voz se je razpletel po možni, a malo verjetni potezi. Toda prebeg enega izmed poslancev "kot kamen trdne pomladne koalicije" se je v resnici zgodil. Izvolitev novega mandatarja je bila povezana tudi z dvema podkupninskima aferama in z nedovoljenim zvočnim snemanjem. Izrečenosti je bilo veliko besed: na eni strani naj bi bila LDS "pokvarjena stranka, ki za osvojitve oblasti uporabi vsa sredstva", SDS pa naj bi se ukvarjala "z golj s proizvodnjo škandalov in potvarjanjem dokazov". Zvočnega posnetka ni v celoti slišal še nihče. Kaj mislite, zakaj naj bi poskušala LDS v svoj tabor pritegniti prav poslanca SDS?

S prebegi poslancev se ne strinjam. Ciril Pucko je bil žrtev lobistov LDS, ki so ga uspeli prepričati, da je prestopil na njihovo stran. S čim so to dosegli? Z nečim prav gotovo! Kaj je bil odločilni moment za njegov prestop, ali morebitno podkupovanje, izsiljevanje ali sprememba političnega prepričanja, ve najbrž samo on. Po mojem tega ne bi storil, če bi imel pred očmi jasev in prepoznaven cilj, namesto tega pa je pozabil na volivce, ki so zanj glasovali in teh ni bilo malo. Objektivno gledano je prebeg poslanca po volitvah tudi moralno zelo vprašljiv, posebno v primeru, ko lahko samo en glas še bolj zaplete ali hitro razreši tako zamotan voz. V primeru afere s kaseto bi morali vprašanje postaviti tistim, ki so bili v njej udeleženi. Kasete s posnetkom obstaja, organi pregona so jo dobili, zadeva pa se bo razrešila na sodišču, če se sploh bo.

Ko je za mandatarja kandidiral Igor Bavčar, je dejal, da od dirigenta orkestra nihče ne more pričakovati obvladovanja vseh instrumentov. Dr. Janez Drnovšek, tega mu nihče ne oporeka, se za razliko od Marjana Podobnika spozna na gospodarstvo in zunanjo politiko. Dr. Janez Jansa, predsednik SDS, je dr. Janezu Drnovšku v razpravi pred glasovanjem za mandatarja očital, da bi moral navesti ključne probleme in povedati, kako se jih bo lotil. Ali delite njegovo prepričanje?

Vsak politik mora enkrat začeti. Dr. Janez Drnovšek je bil takrat, ko je kandidiral za predsednika predsedstva SFRJ kot protiutež Marku Bulcu, uradnemu kandidatu politične nomenklature, relativno neznan širši slovenski javnosti. A je kljub temu ali prav zaradi tega uspel. Človeku, ki naj bi postal predsednik vlade, bi morali zaupati. Brez dvoma so strokovne sposobnosti prvega ministra pomembne, a pozabiti ne smemo tudi na njegovo osebnost, ki po mojem igra pomembno vlogo. Predstavitveni govor dr. Janeza Drnovškega, napisan na petnajstih straneh, ni vseboval aktualnih vprašanj, ki so pomembna za slovensko državo. Če upoštevamo dejstvo, da so bile v njem zajete določene dejavnosti (šolstvo, kultura, znanost, zdravstvo, okolje) omenjene, mu je na drugi strani vsekakor manjkala večja pozornost za slovenski narod in njegovo identiteto, skrb za slovenske izseljence po svetu (300 tisoč), skrb za družino, za mladino.

Po rezultatih anket si večina vprašanih želi levosredinsko vladno koalicijo. SDS mnogi očitajo zlasti to, da ni leva, ampak izrazito desna stranka. Mar se SDS, v času, ko Slovenija potrebuje politični mir, res zavzema za revolucionarne spremembe?

Določeni krogi očitajo SDS zdrharstvo zaradi tega, ker precej kritično reagira na slovensko politično dogajanje. SDS je marsikomu trn v peti, zato jo skušajo z različnimi tezami ali izjavami predstaviti kot negativno in jo očrniti. So ljudje, ki mislijo, da bi bilo bolje, če bi vse ostalo pri starem, zato spremembe, tudi če so potrebne, mnogokrat odklanjajo. Toda brez določenih pozitivnih sprememb v politiki, gospodarstvu in kulturi tudi slovenska družba ne bo napredovala.

Za privatizacijo družbene lastnine, razvoj in kapital naj bi skrbel LDS, za slovenske nacionalne interese, za ohranjanje tradicionalnih vrednot in lastništvo zemlje SLS in SKD. Spomenka Hribar, velika nasprotnica predsednika SDS Janeza Janše, pravi: "Socialdemokratska stranka Slovenije iz stisk in potreb delavstva pri nas dela predvsem demagogijo in zgolj obljublja, kako bo popravila vse krivice, kako bo vse obrnila na glavo ..., toda za delavstvo skrbi tisti, ki zna logiko kapitala udejaniti in s tem začeti nov proizvodni cikel. In predvsem tisti, ki pusti gospodarstvu njegovo avtonomijo, ga pusti delati in ga torej ne izkorišča v svoje ideološke namene. Tudi Združena lista socialnih demokratov ni stranka, ki bi ji lahko brez zadržkov pritrdili, da zastopa delavstvo. Tudi njeni prijemi so preveč ideološki in demagoški." Bo delavstvo tudi v prihodnjih štirih letih brez svojih zastopnikov v vladi? Kdo naj bi branil njegove interese?

SDS močno zastopa in brani interese delavstva oziroma delojemalcev, saj je pravična socialna družba eden izmed bistvenih delov njenega programa. SDS se zavzema za sprejem takšne zakonodaje, ki bo vsebinsko zaščitila pravice delojemalcev in bo primerljiva z mednarodnimi konvencijami in sporazumi oziroma dosegla raven držav Evropske unije. Nova zakonodaja bo morala urediti področje delovnih razmerij, kolektivnih pogodb, minimalnih plač, vloge sindikatov in inšpekcij dela, varstvo pri delu, obvezno pokojninsko, zdravstveno in socialno zavarovanje, zavarovanje v primeru brezposelnosti, stečajne podjetij, nadomestila za brezposelnost, dohodnine itd. SDS se obenem zavzema za dosledno izvajanje zakonov, ki bodo zagotavljali varstvo pravic delojemalcev.

SDS si prizadeva za dobre odnose s slovensko rimskokatoliško cerkvijo, kar za socialdemokrate v zahodni Evropi ni ravno običajno. SDS je bila tudi pobudnik blagoslovitve poslancev državnega zbora, ki naj bi jo opravila Cerkev. Verskega obreda, ki se je spremenil v mašo za domovino, se nista udeležila niti Marjan Podobnik niti Lojze Peterle, za najbolj verne pa so se izkazali poslanci SDS. Je bila pobuda za mašo dana iz političnih razlogov? Je SDS na Slovenskem res edina stranka, ki lahko vrne cerkvi staro moč in slavo?

Stranka in Cerkev imata lahko marsikaj skupnega, na primer načelo pravičnih družbenih razmerij ali zavzemanje za temeljne človekove pravice in svobost. V okviru SDS deluje tudi krščanski forum. Združuje ljudi, ki razmišljajo krščansko in tako tudi živijo. Pobuda za mašo za domovino je bila dana iz vrst SDS zaradi osebnih poznanstev med določenimi poslanci in cerkvenimi krogi in ne iz političnih razlogov. Veren človek gre v cerkev zaradi verskega, ne zaradi političnega prepričanja. Tednik 'Demokracija', ki ga izdaja SDS, skoraj v vsaki številki objavi intervju z vidnejšimi teologi in veljaki rimskokatoliške cerkve na Slovenskem, saj so člani SDS v veliki večini verni. V nekaterih ljudeh je ostalo preveč zakoreninjeno mišljenje prejšnjega sistema, ki je dosledno izključevalo politiko in vero.

B. Zidarič

PORTRET

dr. Ivica Smajla Njena prva in zadnja misel so otroci

Odgovor na vprašanje, zakaj je postala dr. Ivica Smajla ena izmed najbolj priljubljenih osebnosti preteklega leta po izboru poslušalcev Radia 94, je in ni enostaven. Enostaven je zato, ker rojeno Premko kot zdravnico pozna in ceni velik del občanov že skoraj dve desetletji, kompliciran pa zato, ker so izbiranja osebnosti leta nevhvalna naloga. Če odmislimo politike in ostale medijske zvezde, se zdravniki že zaradi svojega poklica, ki ga družba visoko ceni, praviloma uvrščajo na lestvice najbolj priljubljenih osebnosti v najrazličnejših okoljih. Mnogi, ne samo poslušalci postojnskega radia, so prepričani, da si zdravniki zaslužijo tudi več drugačne pozornosti, čeprav jim javnost najbolj zlahkne nagrade - hvaležnosti v očeh ozdravljenih - ne more nadomestiti.

Dr. Ivica Smajla je po opravljeni diplomii na reški medicinski fakulteti pet let delala kot zdravnica splošne prakse v vseh ilirskobistriških ambulantah, v katerih je dodobra spoznala, kako težko poklicno pot si je izbrala, vendar kljub temu ni bila nikoli razočarana. Še zlasti takrat ne, ko je zdravila otroke, zahtevne paciente, ki se jih je - "zato, ker tako malo povedo" - pogosto tudi bala. Začutila je, da se mora odločiti in prisluhnila je dr. Maksimilijanu Modicu, ki ji je predlagal, naj opravi še specializacijo za pediatrijo. Izziv je bil velik in ni čudno, da je sprva nekoliko zdvomila v svoje sposobnosti. Danes ji vsakodnevne vožnje, napornega študija in prakse v ljubljanski in reški pediatrični kliniki, v postojnskem zdravstvenem domu in še kje ni žal. Od leta 1989, ko se je vrnila v Ilirsko Bistrico, jo je kot specialista pediatrijo spoznal kar nekaj generacij predšolske in šolske mladine, vključno s študenti.

Leta 1994 je bila dr. Ivica Smajla imenovana za direktorico ilirskobistriškega zdravstvenega doma. Spet se je znašla pred novim izzivom oziroma področjem, ki ga je prej le bežno poznala. Toda s časom so prišle izkušnje in delo si je organizirala tako, da je direktorica le tri dni v tednu, dva je v ordinaciji, pol dneva pa preživi z malčki v posvetovalnici.

Zadnji dve leti je veliko storila za dvig standarda osnovnega zdravstvenega varstva v občini: ukvarjala se je z urejanjem novega laboratorija in prenovi splošnih ambulant v priložju ilirskobistriškega zdravstvenega doma, z gradnjo nove zdravstvene postaje v Podgradu in deloma tudi z iskanjem ustreznih prostorov za fizioterapijo.

Priznanje, ki ga je prejela, ji veliko pomeni tudi zaradi tega, ker bi rada prav s pomočjo Radia 94 zbrala sredstva za nakup specialne-

ga reševalnega vozila. Druge možnosti ne vidi, saj ministrstvo za zdravstvo obrobju ne namenja dodatnega denarja za nujno medicinsko opremo, zato bodo morala za center nezanimiva področja marsikaj storiti, da se osnovno zdravstveno varstvo ne bo razsulo, ne glede na to, ali bodo zdravstveni domovi javne ali privatne ustanove. Občina jo je doslej še vedno podprla, a to še ne pomeni, da se bo odpovedala vztrajnosti.

Dr. Ivica Smajla ima včasih oster jezik in brez ovinkov pove, kar misli, čeprav se zaveda, da povedano lahko boli. A tudi za neprijetne stvari, ki so sestavni del njenega poklica, si vzame čas, saj se poskuša z vsemi pogovarjati tako, kot da ni zdravnica. Brez dvoma bo s svojo nalezljivo sproščenostjo še dolgo odpirala tudi najbolj oddaljene in zadržane ljudi.

B. Zidarič

GORO IN LJUDJE

Čudoviti 'svet in zasvet' Snežnika

Snežnik je tudi danes simbol krajev in ljudi, ki živijo pod njim. Teško bi našli koga, ki ga gora ne bi navdušila in ogrela za vse življenje. Obiskana je pozimi in poleti, v lepem in muhastem vremenu. Nič drugače ni bilo tudi pred devetdesetimi leti, ko so Bistričani ustanovili prvo planinsko društvo. Veliko je bilo storjenega od takrat, a Snežnik, je dejal Janez Žibert, sedanji predsednik društva, ni nikoli doživel "promocije njegove lepote na dva nova in posebna načina". Tretjega so prispevali pevci Mešanega pevskega zbora upokojencev in Mladinskega pevskega zbora OŠ D. Ketteja, recitatorji in narodnozabavni ansambel 'Snežnik'.

Čeprav je tudi znakma s podobo Snežnika za nekatere le košček nazobčanega papirja, za druge pa umetniška stvaritev z veliko koristnimi informacijami, bo prav z njeno pomočjo marsikdo zvedel za goro, ki je razpoznavna z vseh delov Slovenije in sosednjih držav. Da to drži, je s svojimi besedami potrdil tudi oblikovalec Boštjan Botas Kenda iz Ljubljane, ki ni imel lahke naloge, ko je iskal ustrezno fotografijo Snežnika v zajetnih albumih Hinka Poročnika. Seveda znamke z nominalno vrednostjo 20 tolarjev, ki je bila natisnjena v pol milijona primerkih, brez Pošte Slovenije ne bi bilo, zato jo je njen poslovni direktor Anton Krauthaker spustil v promet tako, da jo je najprej izročil županu Stanislavu Proseni, nato pa še Vojku Čeligoju.

Televizijski film o Snežniku je posvečen 100-letnici Planinske zveze Slovenije, nastajati pa je začel že leta 1992 v okviru projekta "Razgledi slovenskih vrhov". Njegovi ustvarjalci - Igor Likar (scenarij, besedilo in režija), Janez Kališnik (direktor fotografije), Aldo Kumar (glasba), Jože Dobnik (strokovni sodelavec) ter Polde Bibič (pripovedovalec) - so imeli pri snemanju najrazličnejše težave, a so jih uspeli premagati tudi s pomočjo ilirskobistriških društev, podjetij in posameznikov, med katerimi sta bila tudi Janko Muha in Vojko Čeligoj, dva izredna poznavalca Snežnika in njegovih skritih koticov.

Igor Likar

Anton Krauthaker, poslovni direktor, in Vesna Jerina, predstavnica direktcije Pošte Slovenije, sta izročila županu Stanislavu Proseni (skrajno levo) album s snežniškimi znamkami. S tem simboličnim dejanjem je bila znakma dana v promet. (Foto: Emil Maraž)

STARI OBIČAJI

Konj je vsako leto več

Žegnanje konj in njihovih lastnikov je zelo star ljudski običaj, ki so ga marsikje po Sloveniji prirejali dan po božiču, ko goduje sv. Štefan, priljubljeni ljudski svetnik in zavetnik živali, zlasti konj. V ilirskobistriški občini je običaj zamrl kmalu po drugi svetovni vojni, pred tremi leti pa so ga ponovno obudili v Harijah. Lani se je pred vaško cerkvijo sv. Štefana kljub ostremu mrazu zbralo okrog 400 ljudi in 24 konj, ki jih je na Ilirskobistriškem vsako leto več.

Po svečani maši in krajšem koncertu božičnih pesmi, pripravil ga je harijski cerkveni zbor pod vodstvom Silvane Gombač, je prisotne po mimohodu okrašenih konj in njihovih lastnikov v imenu vaške skupnosti najprej pozdravil Roman Hrvatini. Ker 26. december ni samo ljudski praznik, ampak tudi dan slovenske samostojnosti, je poslanec državnega zbora Vladimir Čeligoj spregovoril nekaj besed o pomembnem in odločilnem dejanju, od katerega je minilo komaj šest let. Sledilo je žegnanje konj, ki ga je opravil župnik Alojz Suban. Živahno in svečano je bilo tudi po žegnanju, saj so bili obiskovalci deležni obilice sladkih dobrot iz domačih peči in kotlov ter glasbe ljudskih godcev.

Žegnanje konj v Harijah sta pripravili vaška skupnost Harije in Konjeniško društvo 'Snežnik' Ilirska Bistrica, posebno zanimanje pa je vzbujala tudi kovačija Silva Ceka iz Hrušice. Istega dne je župnik Janez Kržišnik na Baču žegnal še 23 konj.

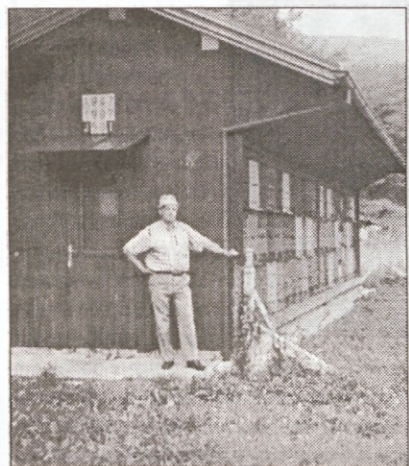
Jud Štefan je bil rojen v Jeruzalemu, umrl pa je okrog leta 40, ko so ga Judje obtožili laži in ga kamenjali. Po odkritju njegovega groba v Jeruzalemu se je čaščenje sv. Štefana razširilo po vsem svetu, predvsem pa v srednjo in severno Evropo, kjer je postal zavetnik konj in konjarjev.

Ena izmed slovenskih pripovednih pesmi predstavlja sv. Štefana kot kolednika, ki pod "Herodezevim gradom" (N. Kuret) oznanja rojstvo Odrešenika. "Herodezeva žena" je ukazala hlapcem, da morajo Štefana prijeti in priversti divjega konja, ki ga bo pokončal. Ko je pridiral divji konj, je Štefan naredil sv. križ in konj je postal krotak. Po tej pripovedi je imel sv. Štefan čudežno moč, s katero je ustavil divjega konja. Tako je postal zavetnik konj.

Skoraj 100-člansko Čebelarstvo društvo Ilirska Bistrica je na svojem občnem zboru ob izteku preteklega leta (28. decembra 1996) v Knežaku pregledalo bogato delo in začrtalo program aktivnosti za leto 1997, ko bo slavilo 50-letnico. Njegovi člani so soglasno sprejeli sklep, da se društvo odslej imenuje po domačinu Antonu Žnideršiču, velikemu slovenskemu čebelarju, inovatorju in čebelarskem organizatorju.

Društvo je v preteklem letu posvetilo veliko skrbri strokovnemu izpopolnjevanju svojega članstva. Masovno so se udeležili čebelarskega seminarja v Polju pri Ljubljani, obiskali so čebelarsko posestvo v Furlaniji in čebelarski sejem v Gornji Radgoni. Mnogo so postorili za zdravje čebeljih družin in skrbeli za to, da so člani društva pod ugodnejšimi pogoji dobili vse potrebno za čebelarjenje.

Marljivost bistriških čebelarjev je z odličji Antona Janše - podeljena so bila na občnem zboru - nagradila tudi Zveza čebelarskih društev Slovenije. Odličje tretjega reda so prejeli: društveni predsednik Ivan Šuštar, Emil Vičič in Dušan Zidar, odličja drugega reda Cveto Prosen, Frane Ratek in Ivana Vičič, čebelarski zvezi pa so za najvišje Janševo odličje soglasno predlagali društvenega člana Franca Zadnika.

Jože Iskra ob svojem čebelnjaku

OBLETNICA

Bistriški čebelarji v zlatem letu

Novoizvoljeno vodstvo Čebelarskega društva "A. Žnideršič" II. Bistrica v jubilejnim letu

Za posebne uspehe pri čebelarjenju so podelili tudi društvena priznanja. Prejeli so jih: Angel Perkan, Joža Vrh, Stane Rojc in Emilija Rutar. Nagradili so še čebelarje z najbolj urejenimi čebelnjaki. Le-te imajo v društvu Jože Iskra nad Zabičami, Stanko Vatovec v Malih Ločah in Ivan Šajina v Podbežah. Na občnem zboru so pripravili tudi razstavo medenega peciva in nagradili najbolj uspešne.

Sprejeli so še nova društvena pravila in izvolili novo društveno vodstvo. Tudi v naslednjem

mandatu bo društvo vodil dosednji predsednik Ivan Šuštar, njegov namestnik pa bo Franc Zadnik iz Kilovč.

V jubilejnim letu želijo bistriški čebelarji pripraviti vrsto dejavnosti, s katerimi bodo proslavili visok jubilej, načrtujejo pa tudi izdajo brošure s predstavitvijo društvene dejavnosti v preteklih petdesetih letih in več kot stoletno tradicijo čebelarstva na Bistriškem. Pokroviteljstvo nad prireditvami je z veseljem prevzel župan Stanislav Prosen. **Vojkjo Čeligoj**

FILMI V FEBRUARJU 1997

<p>Petek, 31.1.97, ob 20.30 Sobota, 1.2.97, ob 18. uri Nedelja, 2.2.97, ob 20.30</p> <p>Režija: Ron Shelton Vloge: Kevin Costner, Rene Russo, Cheech Marin, Linda Hart, Don Johnson</p>	<p>NA VSE ALI NIČ (Tin cup), amer. barv., komedija</p> <p>Roy "Ščitek" Mc Avoy (igra ga Kevin Costner) je odlični igralec golfa in človek, ki prevzame usodo v svoje roke, ko mu ugrabijo edinega sina (Brawley Nolte). Potem ko FBI-ju propade poskus reševanja, se odloči za nevaren protiidarec kriminalcem kot zadnji poskus, da dobi nazaj sina. Visoko odkupnino (2 milijona dolarjev) javno ponudi kot nagrado za glave ugrabiteljev. Njegova žena Kate (Rene Russo) je nad tem načrtom zgrožena. Film Odkupnina je pretresel Ameriko.</p>
<p>Petek, 7.2.97, ob 20.30 Nedelja, 9.2.97, ob 18. uri in 20.30</p> <p>Režija: Edward Zwick Vloge: Denzel Washington, Meg Ryan, Lou Diamond Phillips</p>	<p>POBEG IZ L.A. (Escape from L.A.), amer. barv., znanstvena fantastika</p> <p>V nadaljevanju klasične znanstvenofantastične pustolovščine Pobeg iz New Yorka, se legendarni izobčenec Snake (Kurt Russell) znajde sam v uničenem Los Angelesu. Možnosti za preživetje v tej smrtonosni puščavi, kjer vladajo vojskujoče se skupine kriminalcev in lopovov, so minimalne. Ali mu bo uspelo?</p>
<p>Sobota, 15.2.97, ob 18. uri Nedelja, 16.2.97, ob 18. uri</p> <p>Režija: Kevin Lima Produkcija: Walt Disney</p>	<p>PRAVI POGUM (Courage under fire), amer. barv., vojni</p> <p>Film, ki sta ga publika in kritika zelo topla sprejeli, je odlična drama o pogumu in vojni, pa tudi o miru in iskanju resnice. Podpolkovnik Serling (Denzel Washington) dobi nalogo preveriti predlog, da bi kapetanu Karen Walden (Meg Ryan) posmrtno dodeli medaljo časti. Po lastni tragediji v zalviski vojni to ni enostavna naloga. Številni menijo, da je film resen kandidat za letošnjega Oskarja.</p>
<p>Sobota, 22.2.97, ob 20.30 Nedelja, 23.2.97, ob 20.30</p> <p>Režija: Joel Coen Igrajo: Frances McDormand, Steve Buscemi, Peter Stormare, William H. Macy, Harve Presnell</p>	<p>ODKUPNINA (Ransom), amer. barv., triller</p> <p>Mel Gibson igra Toma Mullena, bogatega poslovneža in lastnika letalske družbe, ki vzame usodo v svoje roke, ko mu ugrabijo edinega sina (Brawley Nolte). Potem ko FBI-ju propade poskus reševanja, se odloči za nevaren protiidarec kriminalcem kot zadnji poskus, da dobi nazaj sina. Visoko odkupnino (2 milijona dolarjev) javno ponudi kot nagrado za glave ugrabiteljev. Njegova žena Kate (Rene Russo) je nad tem načrtom zgrožena. Film Odkupnina je pretresel Ameriko.</p>
<p>Petek, 21.2.97, ob 20.30 Sobota, 22.2.97, ob 18. uri Nedelja, 23.2.97, ob 18. uri</p> <p>Režija: Brian Levant Igrajo: Arnold Schwarzenegger, Sinbad</p>	<p>PEPE IN PEPČEK (A goofy movie), amer. barv., risanka</p> <p>63-letni Disneyev veteran Pepe se pojavi v svojem prvem celovečernem filmu v spremstvu najstniškega sina Pepčka, ki bi bil bolj zadovoljen, če bi ostal s svojo najstniško klapo, kot pa da mora s svojim očetom na ribolov, kjer naj bi zgledila "prepad med generacijama", ki je zavezal v njunem življenju.</p>
<p>Sobota, 22.2.97, ob 20.30 Nedelja, 23.2.97, ob 20.30</p> <p>Režija: Brian Levant Igrajo: Arnold Schwarzenegger, Sinbad</p>	<p>NORI BOŽIČ (Jingle all the way), amer. barv., komedija</p> <p>Arnold Schwarzenegger, večni borec z vesoljci, teroristi, majinci in neuničljivimi roboti prihodnosti, se znajde pred neresljivim problemom. Sino je obljubil, da mu bo za božič kupil igračko Turbomana. Težava pa je v tem, da je Turboman najbolj iskana igračka, ki so jo v trenutku razgrabili s polic. Božični nakup se za nesrečnega očeta spremeni v pravo moro, za gledalce pa v odlično zabavo.</p>
<p>Petek, 28.2.97, ob 20.30 Sobota, 1.3.97, ob 18. uri Nedelja, 2.3.97, ob 20.30</p> <p>Režija: Danny Boyle Igrajo: Ewan McGregor, Jonny Lee Miller, Kevin McKidd, Robert Carlyle, Kelly MacDonald</p>	<p>FARGO, amer. barv., thriller leta, Zlata palma za režijo Cannes 96</p> <p>Brata Joel in Ethan Coen sta tokrat posnela nepredvidljivo, šokantno in skorajda neverjetno zgodbo, čeprav njen scenarij temelji na resničnih dogodkih. Ponesečen izbor ugrabiteljev lastne žene namesto odkupnine privede do številnih umorov in šokantnih prizorov v zasneženi Minnesoti.</p>
<p>Sobota, 1.3.97, ob 18. uri Nedelja, 2.3.97, ob 18. uri</p> <p>Režija: John Landis Igrajo: Tom Arnold, Jessica Lundy, Bug Hall, Alex McKenna, Christopher Lee</p>	<p>TRAINSPOTTING, škot. barv., thriller-drama</p> <p>Trainspotting, izraz za banalen britanski hobi: zbiranje podatkov o vlakih britanske železnice, je postal kulturni film, ki nima nobene povezave z osnovnim hobijem. Zgodba o štirih škotskih mamilaših je posneta dovolj realistično in šokantno, da resni za vsak železdec. Na platnicah romana, po katerem je film posnet, piše: "Ta knjiga zasluži, da jo prodajo v več izvodih kot Biblijo". To še bolj velja za film.</p>
<p>Sobota, 1.3.97, ob 18. uri Nedelja, 2.3.97, ob 18. uri</p> <p>Režija: John Landis Igrajo: Tom Arnold, Jessica Lundy, Bug Hall, Alex McKenna, Christopher Lee</p>	<p>KRETEŃKOV (The stupid), amer. barv., komedija</p> <p>Mora se začne tistega jutra, ko bivši poštar Stanley Kretenčkov (Tom Arnold) odkrije, da so mu ponosi ponovno ukradli smeti. Tokrat se je odločil, da bo hudodelce odkril in jim posvetil.</p>

Smučarsko zavarovanje zavarovalnice Triglav

Vsi vemo, da so za dobro smuko potrebne dobre smuči, smučarski čevlji, palice, smučarska obleka ter seveda dovolj snega. Vendar pa pravi smučarji ne bodo pozabili še nečesa - smučarskega zavarovanja Zavarovalnice Triglav. Posebna ugodnost - 10%-ni popust - velja pri tem za vse člane Smučarske zveze Slovenije. Uveljavljate ga z veljavno izkaznico SZS, za pridobitev popusta pri družinskem zavarovanju pa je dovolj, da je včlanjen v SZS le en član družine.

S smučarskim zavarovanjem boste omilili morebitne posledice neželjenih dogodkov, ki utegnejo doleteti vas ali vaše družinske člane na vseh turističnih potovanjih v domovini in tujini v času trajanja zavarovanja. Smučarsko zavarovanje vas lahko varuje na poti na smučišče, med smuko, ob povratku in tudi med večernim sprehodom po mestu, kjer ste na dopustu. Zavarovanje lahko sklenete posamično ali družinsko za čas smučarskega dopusta, in sicer v trajanju 8, 16, 24 ali 32 dni za vso smučarsko sezono - od 1. oktobra pa do 31. maja. Zavarovanje pa je možno skleniti skozi celo koledarsko leto, za vsa turistična potovanja.

Smučarsko zavarovanje je mogoče skleniti s širšim ali ožjim zavarovalnim kritjem. Širše kritje krije:

- a) stroške reševanja in vleke vozila zaradi okvare ali prometne nezgode do najbližjega ustreznega servisa ali do stalnega bivališča, če po mnenju servisa vozila ni mogoče usposobiti za vožnjo ter stroške prevoza potnikov in prtljage do namembnega kraja ali stalnega bivališča,
- b) stroške zdravljenja v bolnišnici, poškodbe s trajnimi telesnimi posledicami, nezgodno smrt in stroške prevoza umrlega zavarovanca,
- c) tatvino, rop ter uničenje ali poškodovanje prtljage, smučarske opreme in osebni stvari,
- d) odgovornost zavarovanca za škodo, ki jo je pri smučanju ali na potovanju povzročil drugim,
- e) prekinitve potovanja ali kasnejšo vrnitev z njega zaradi zdravstvenih razmer ali drugih tehničnih vzrokov.

postojna
tradicija
varnost
znanje
prijaznost

Ožje kritje krije vse nevarnosti širšega kritja, razen nevarnosti iz točke a.

V primeru poškodb v prometni nesreči, požaru, eksploziji ter v primeru tatvine, vloma ali ropa, mora zavarovanec takoj obvestiti pristojno policijo ali zahtevati zapisnik. V primeru zdravljenja ali drugih nastalih stroškov pa mora zavarovanec shraniti vsa zdravniška spričevala, potrdila in račune, ki jih izdajo pooblaščen osebe in s pomočjo katerih bo zavarovalnica hitro in preprosto rešila škodni zahtevek.

Smučarsko zavarovanje lahko sklenete na vseh poslovnih mestih Zavarovalnice Triglav.

170 let premske ljudske šole

V pretekli jeseni je minilo 170 let od tedaj, ko so premški otroci prvič sedli v šolske klopi. Pričujoči zapis je nastal v spomin na ta pomemben dogodek in spregledan visok jubilej. Da gre za častljivo obletnico potrjuje tudi dejstvo, da je takrat na vsem Bistriškem delovala le ena javna ljudska šola in to v Trnovem, ustanovljena leta 1814.

Zgodilo se je torej leta 1826, ko je na Premu služboval živahni vikar Peter Aleš, ki je Premce navdušil za marsikaj. Učil jih je sadjarstva, vinarstva in dal pobudo tudi za ustanovitev ljudske šole. Prem je v tem času doživljal velik razcvet. V mogočnem gradu je bil sedež okrajne sodnije in uprave. Številne obrtne delavnice, trgovine, gostilne in stoletni mlini in žage v dolini so dajale kraju in okolici zavidljivo gospodarsko podlago.

Prvi učitelj na premški enorazrednici je bil J. Pian, šolska stavba pa je bila verjetno prav ta pod premskim župniščem in cerkvijo sv. Helene. Stavba je bila tedaj še enonadstropna, s stanovanjem za učitelja v pritličju in učilnico v nadstropju.

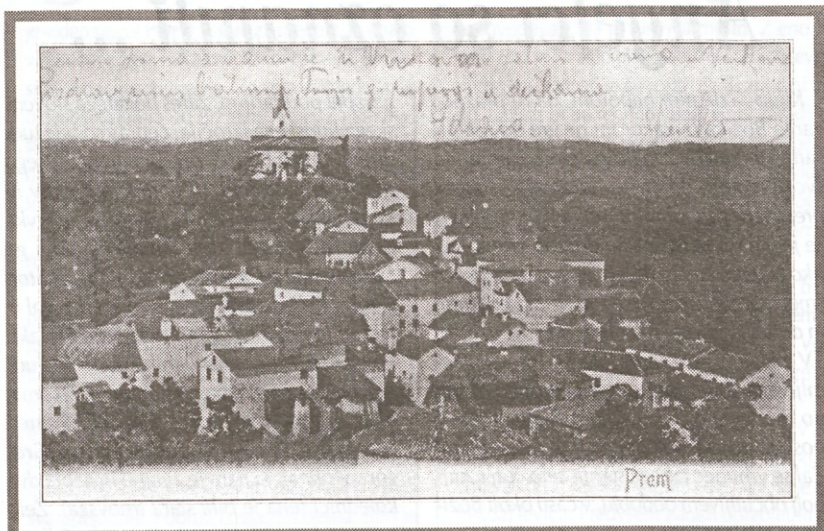
Na premški šoli so se zvrstili številni učitelji, med njimi tudi nekateri znameniti možje: Filip Kette, oče pesnika Dragotina, Matija Rant, zaslužen za razmah sadjarstva, slovenski pisatelj Jože Kostanjevec in drugi.

Šolski okoliš premske šole je poleg Prema obsegal še obe Bitnji, Smrje, Kilovče, Janežovo Brdo in Čelje. Ob koncu prejšnjega stoletja je bilo tu kar 211 šoloobveznih otrok, od tega 120 dečkov in 91 deklic, ponavljalno šolo pa naj bi obiskovalo še dodatnih 65 učencev. Kar težko si predstavljamo v kakšni gneči so bili premški šolarji, saj so imeli na voljo le eno učilnico. Premci so ob šoli zgradili velik prizidek šole v letu 1900, v njem pa pridobili še eno učilnico in v nadstropju ustreznejše stanovanje za učitelja.

Po okupaciji naših krajev italijanske oblasti počasi, a ostro italijanizirajo tudi šolstvo in mladino. Z Gentilejevo reformo v letu 1923 uvedejo v šole državni, beri 'Italijanski jezik', in pometejo s slovenskimi učitelji. S premske šole odstranijo slovenske učitelje Ano Tomšič, Ivana Vadnjala, Viktorja Čermelja, Alojzija Baša, Ivana Benčiča in Stano Repinc, italijanski učitelj Tomasoni pa ukaže učencem, da znosijo arhiv in slovenske knjige na šolsko dvorišče, kjer vse skupaj zažge. Premska šola postane *Squola elementare Primano*; Italijani potujčijo priimke in slovenski jezik preženejo iz šole. Zvesto ga pri verouku ohranja le premški župnik Alojz Lesar.

Sledijo grozote druge svetovne vojne, ki se jim tudi Premci in njihova šola ne morejo izogniti. Na umiku šolo za nekaj časa zasedejo in opustošijo četniki in nedičevci. Kapitulacija Italije. Znova slovenska, tokrat partizanska šola in prvi slovenski učitelji: Manica Žnidarič-Slavce, Andrej Čvar, Ivanka Tomažič z Janeževega Brda in Majda Škrliž iz Ilirske Bistrice.

Osvoboditev. V premsko šolo se vračajo tudi otroci z Ratečevega Brda in Kilovč, ki so vojna leta preživeli v internaciji. Prve redne učiteljice: Silva Bratuž, Cilka Kosmač, pa ravnatelj Stane Tomšič, ki ga kmalu zamenja Rozka Celin. Šola ima 130 otrok v štirih razredih. Pridruži se še učiteljica Ljudmila Matičič.

Prem okrog leta 1910. Pogled z gradu na vas, cerkev sv. Helene in stavbo ljudske šole tik pod njo.

domačinka Ljudmila Žnidarič-Lukančič, vendar sta s sto in več učenci pogosto sama. Šola pridobi peti razred, nato pa še ostale do vključno osmega razreda.

"Trdo je delo na vasi, vendar hvaležno!", zapiše ta Kukovčeva za slovo od Prema v šolsko kroniko. Šolska reforma se dotakne premske šole šele s šolskim letom 1960/61, ko dobi v 5. razred 8 učencev iz preloške šole. V šolskem letu 1962/63 dobi status matične šole, šoli na Prelozah in Janeževem Brdu pa z učiteljicami Gabrijelo Ivančič in Mileno Krelbelj postaneta premški podružnični šoli. Na premški šoli poučujeta učiteljici Dragica Jenko-Milostnik in Suzana Fatur-Cerkvenik.

tih neprekinjenega delovanja "začasno" zapri, verjetno kar za vedno.

Premska šola živi dalje s Kettejem

Pa vendar, za razliko od podobnih šol, ki jih je zadela enaka usoda, premska šola živi dalje s spominsko urejenimi prostori pesnika Dragotina Ketteja. Vsako leto obišče Prem, šolo in Kettejev dom nad tisoč obiskovalcev iz vseh krajev Slovenije in zamejstva. Predvsem mladine, kar je še posebej dragoceno. Od leta 1968, ko so bili prostori odprti, je premsko šolo obiskalo skoraj trideset tisoč obiskovalcev.

Mladi premški šolarji se vsako leto zberejo v urejenih prostorih nekdanje ljudske šole in s simbolično priveditvijo počastijo rojstni dan pesnika Dragotina Ketteja. Tako je bilo tudi 19. januarja 1996. (Fotografija: V. Čeligoj)

Jeseni leta 1964 sledijo novi popravki šolske mreže v Občini Ilirska Bistrica. Premsko šolo pridružijo centralni šoli 'Dragotin Kette' v Il. Bistrici, tako da po 140 letih samostojnosti postane podružnična šola. V premsko šolo vključijo še 21 učencev s Prelož in njihovo učiteljico Gabrijelo Ivančič. Šola ima 81 učencev v štirih popolnih razredih. Starejše učiteljice nadomestita Dušanka Antonac-Zloesel in Milka Prosen.

V naslednjih letih število učencev na Premu skokovito pada. V šolskem letu 1976/77, ki je

Premska šola je tako kot vedno ostala sredi življenja kraja. Domačini se v njej zbirajo na vseh pomembnih sestankih. Leta 1993 so krajanje na novo prekrili streho in stavbo za dolgo obvarovali pred propadom.

Bo zamisel, da bi v prosti učilnici uredili skromen šolski muzej s prirejeno "staro šolsko učilnico", dobila tudi materialno podporo? To bi bila vsekakor nova pridobitev za premsko šolo in kraj, ki sta v zadnjih desetletjih le izgubljala.

Vojko Čeligoj

NAGRADNO VPRAŠANJE

Dragotin Kette je imel na Premu štiri leta starejšo polsestro, ki jo je pogosto obiskoval in tudi tako ohranjal stik s svojim rojstnim krajem. Pesnikova polsestra se je na Premu tudi poročila. Bila je mati desetim otrokom in je umrla leta 1928, stara petinpetdeset let in pol. Tokrat vas sprašujemo po imenu in priimku Kettejeve polsestre, ki je pokopana na premskem pokopališču.

Enega izmed bralcev, ki nam bo do 15. februarja 1997 sporočil pravi odgovor, bomo izžrebali in nagradili z enoletno naročnino na naš mesečnik.

ODGOVOR

Na stari sliki iz prejšnje številke je bila notranjost restavracije SOČA v Trnovem (danes hotel Turist).

Do 15. januarja 1997 smo prejeli 5 pravih odgovorov. Žreb je odločil, da bo Snežnik eno leto brezplačno prejemal MIRO TOMC iz Ilirske Bistrice.

OBLETNICA

Devet desetletij planinstva pod Snežnikom

V nekaj nadaljevanjih bomo v "Snežniku" s sliko in besedo predstavili dolgo in bogato delovanje Ilirskobistriškega planinskega društva, ki je poleg tržaškega najstarejše na južnem Primorskem.

Na čudovito podobo gore s snežnobelim vrhom so bili pozorni že stari Rimljani, ki so jih osvajalske poti proti vzhodu vodile tod mimo. Kronisti uspešnih osvajanj rimskega cesarja Oktavijana goro med leti 33 in 35 pr. n. št. imenujejo **MONS ALBIUM**. Ko Rimljani kasneje - v 4. in 5. stoletju - zgradijo za obrambo vzhodne meje cesarstva zaporni zid med Kvarnerjem in Koroško, je Snežnik obkrožen.

Polihistor Janez Vajkard Valvasor (1641 - 1693) obišče Snežnik sredi 17. stoletja in navdušeno zapiše, da je gora "pravi svedec v nebo" in da "z njegovega vrha lahko pošiljaš vidne žarke daleč na okoli, da celo v Turčijo". Njegovi bakrorezci vrežejo podobo Snežnika v bakreno ploščo. Slika gradu Snežnik in istoimenske gore se tako prvič pojavi in je najstarejša likovna upodobitev Snežnika.

Lepota Snežnika postane simbol krajev pod njim. Ob vsiljivi germanizaciji naših krajev in

ljudi se splošnim planinskim razlogom pridružijo tudi narodnoobrambni. Bistričani ustanovijo Ilirskobistriško podružnico Slovenskega planinskega društva, katere pravila potrjuje tedanje oblasti 12. avgusta 1907. Ta dan velja za ustanovni dan organiziranega planinstva na Bistriškem. Za predsednika društva izvolijo notarja Miroslava Martinčiča, ki vodi društvo vse do italijanske okupacije.

Domače planinsko društvo želi postaviti planinsko kočjo čimvišje pod vrh Snežnika, vendar mu oblasti milostno dodelijo možnost v Črnem dolu. Od domačih gozdnih upravičencev leta 1911 za 500 kron odkupi parcelo in staro črnodolsko kočjo, ki je v zelo slabem stanju.

Ilirskobistriški planinci na mestu stare kočje postavijo novo in jo 5. julija 1914 pred veliko množico gostov odprejo kot "Vilharjevo kočjo v Črnem dolu, 1000 m". To je bila prva slovenska planinska postojanka pod Snežnikom in hkrati prva na tem delu Primorske. Za gradnjo kočje je bil najbolj zaslužen dr. Fran Kovča, sodnik v Il. Bistrici. Kočo sredi prve svetovne vojne zasedejo avstrijski vojaki z ruskimi ujetniki, ki so pripravljali les za potrebe vojske. Koča je bila močno poškodovana.

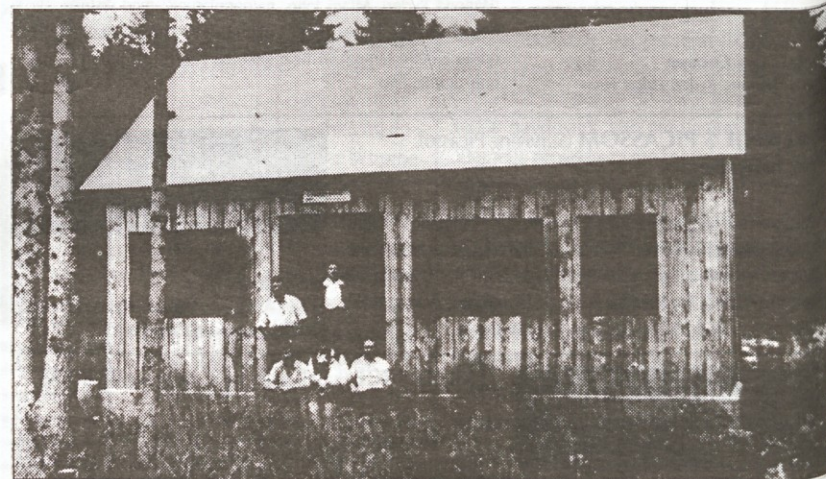
Vojko Čeligoj

Valvasorjeva upodobitev gradu Snežnik in istoimenske gore iz leta 1689 - najstarejša znana podoba Snežnika (Mons. Schneeberg).

15. 6. 1906 - stara črnodolska kočja, last domačih gozdnih upravičencev, ki so jo bistriški planinci za obiske Snežnika najprej najeli in nato odkupili.

Le nekaj dni pred otvoritvijo (5. 7. 1914) nove črnodolske kočje. Skrajno desno sedi dr. Fran Kovča, tajnik ilirskobistriškega planinskega društva, za njim, med vrati, pa stoji tesarski mojster Anton Logar iz Vrbovega, ki je novo kočjo izdelal!

Pred premsko šolo: učiteljica Dragica Kukovec s svojimi učenci v šolskem letu 1951/52.

V šolskem letu 1948/49 prideta na šolo Dragica in Hinko Kukovec, učitelja zakonca, ki ostaneta na Premu polnih dvajset let. Za kakšno leto jima priskočijo na pomoč tudi drugi učitelji, med njimi

bilo tudi zadnje, učiteljico Gabrijelo Ivančič poslušala le še 9 učencev v 1. in 2. razredu. Že jeseni 1977. so bili vsi učenci in učiteljica prešolani v Ilirsko Bistrico. Premsko šolo so tedaj po 150 le-

OTROCI IN STARŠI

Naša vesela srečanja

Največ veselja prinese otrokom december. Zato se ga vsi veselijo in prav tako raznih dejavnosti in prireditvev, ki se zvrstijo v tem mesecu. Letošnji Veseli december smo popestrili z delavnicami oblikovanja gline, izdelovanje ikeban, novoletnih okraskov in čestitk ter priprave sladkih dobrot. Za vodenje nekaterih delavnic smo povabili zunanje sodelavce, ki so se povabili z veseljem odzvali. Otroci in starši so se v velikem številu udeležili te prireditve. Sodelovali so v eni ali več delavnicah, v katerih je bilo zelo veselo in ustvarjalno. Razšli smo se z novimi izkušnjami in željo, da bi se še kdaj tako srečali.

Vzgojiteljice iz vrtca Jožefa Maslo Ilirska Bistrica

REPORTAŽA

Taborniki v zelenem srcu Evrope

3 Po šestnajstih letih smo se taborniki Snežniških ruševcev zopet odpravili na taborjenje v tujino, tokrat v državo Luxemburg na obisk k tamkajšnjim katoliškim skavtom. Luxemburške skavte smo spoznali na taborjenju v Bohinju julija letos, kjer smo jim priskočili na pomoč z opremo, saj je njihova zamujala debel teden. V zahvalo so nas povabili v svoje kraje. Ponujene priložnosti seveda nismo smeli zamuditi.

Pred odhodom iz Belgije smo si ogledali še študentsko naselje Louvain-la-Neuve (Nova Louvain), ki je na nas naredilo močan vtis, saj lahko študentje v Sloveniji o čem takem le sanjamo. Gre za pravo študentsko mesto, kjer so na enem kupu fakultete, domovi, restavracije, trgovine in rekreacijski centri. Mesto ima približno 40.000 prebivalcev, od tega kar 30.000 študentov. Staro mesto Louvain-la-Neuve (Vdova Louvain), kot mu pravijo, pa počasi izgublja mlade prebivalce.

Po štirih dneh Belgije in velikega gostoljubja družine Simčič, za kar jim gre posebna zahvala

vlogo pri tem pa imajo banke, ki jih je v glavnem mestu več kot 200!

Zadnji dan taborjenja smo pospravljali in se poslavljali. Najprej s sosedoma, potem pa tudi z "našimi" skavti. Kar težko je bilo, saj smo se v letošnjem poletju dobri spoznali in zelo sprijateljili. Zahvalili smo se jim za prijaznost in dobroto, ki so nam ju nudili ves čas taborjenja ter jih povabili k nam, na Bistr'sku. Končno smo se le poslovili, spravili robčke, se odpeljali domu naproti in prišli v najlepše mestece na svetu 19. septembra opoldne, polni taborniškega duha, ki nas je prevel ves čas taborjenja.

Ruševci v Luxemburgu. Z leve stojijo: Uroš Boštjančič, Iris Skrt, Leon Rolih; čepijo: Vanja Šajn, Marko Mršnik, Gregor Kovačič in Miha Škerlavaj. (Fotografija: Polona Čeligoj)

na, smo se odpravili "domov". Ustavili smo se še v drugem največjem luxemburškem mestu, v Esch-sur-Alzette in si ga malce ogledali. To je industrijsko mesto na jugu države, v katerem je veliko zapuščenih tovarniških tračnic, skladišč in drugih stavb, ki močno spominjajo na v preteklosti zelo razvito železarsko industrijo, ki je bila glavna gospodarska panoga, saj je bil Luxemburg svojčas 8. proizvajalec železa v Evropi. Danes je Luxemburg država, ki je globoko zakoracila v postindustrijsko fazo, glavno

V imenu vseh osmih popotnikov bi se rad zahvalil našim pokroviteljem, ki so nam pomagali in olajšali pot v zeleno srce Evrope: Droga d.d. Portorož, Teles d.o.o., Občina Ilirska Bistrica, Polietetani-Plama d.o.o., Fotoatelj Maraz, Breza d.o.o., Klub študentov Il. Bistrica, Prins d.o.o., KSP Il. Bistrica, Območna obrtna zbornica Il. Bistrica, Diskont Trnovo, Sadje Skrt, Zavarovalnica Triglav, Hevil d.o.o., Gramex d.o.o., Foto in ure Erik Žele, Plaming d.o.o., Studio Jacques Rosières in GGS Koper. (KONEC) Marko Mršnik

TABORNIŠTVO

Kaj smo počeli

V decembru je bila bistriška taborniška dejavnost zelo pestra. Organizirali oziroma udeležili smo se različnih aktivnosti s področja družbenega in kulturnega življenja ilirskobistriške občine.

Med drugim smo naše mlade člane (medvedke in čebelice) razveselili s sobotnima pohodoma na Kozlek in v Drago, vodniki pa smo se v Črnem dolu posvetovali o nadaljnjih načrtih. Na tem sestanku smo si omislili nekaj zanimivih predavanj, s katerimi bi nevedneže seznanili z zgodovino ilirskobistriških tabornikov in jim s pomočjo diapozitivov prikazali desetdnevni obisk v Luxemburgu, ter kovali načrte za prihajajoče zimovanje.

Tik pred novim letom smo v duhu prijateljstva in medsebojnega sodelovanja na povabilo skavtov pospremili Luč miru iz Betlehema in v Domu starejših občanov s petjem in izraženimi dobrimi željami prijetno presenetili tamkajšnje varovance. Tudi taborniki smo bili deležni prednovoletnih radosti, saj nas je na čajanki obiskal dedek Mraz in nam z darovi polepšal večer. To nas je spodbudilo k skupnemu silvestrovanju v prelepem kotičku Črnega dola.

V posebno čast nam je bil tudi obisk gospoda Milka Okorna, predsednika Taborniške zveze Slovenije, ki je bil sicer uraden, vendar pa je srečanje potekalo v sproščenem vzdušju. Temu svečanemu dogodku je dala pečat zaprisega MČ in GG, ki bodo dali nov zagon naši organizaciji in s spoštovanjem taborniških načel pripomogli k boljšemu življenju Snežniških ruševcev v prihodnosti.

Rod Snežniških ruševcev

BRIDGE

Priljubljena miselna igra

Tekmovalni bridge (izg. bridž) je priljubljena miselna igra s kartami, ki ima svoje privrženca tudi v Ilirski Bistrici. Nekateri jo imenujejo kar "šah s kartami". Za to igro imamo namreč vsaj toliko strokovne literature kot za šah. Kot pri vseh športnih panogah se privrženca te igre združujejo v društva, medobčinske in državne asociacije (v podzveze in republiško zvezo). Igralci merijo svoje moči (v pari in ekipno) na klubskih turnirjih, zanimivejša pa so tekmovanja na odprtih turnirjih, ki jih prirejajo v znanih turističnih mestih. Na teh turnirjih srečamo mlade in starejše igralce, dobre in slabe, in seveda - moške in ženske. Poglavje zase so državna prvenstva za pare in ekipe, evropska in svetovna prvenstva ter olimpijade.

Gre torej za pravo športno panogo. V Il. Bistrici premremo vsaj dvajset igralcev bridge-a. Pohvalimo se lahko, da smo to zagonetno in težko igro s kartami igrali prvi na Primorskem. Še pred vojno, zlasti pa v petdesetih in šestdesetih letih so jo igrali Aleksander Ličan, Anton Gržina, Karol Kanobel, dr. Franc Baša, Mile Šlenc, Julijan Gržina, Lucijan Saccomandi in drugi. Kmalu smo se jim pridružili še mlajši in leta 1968 ustanovili Bridge klub Ilirska Bistrica. Postali smo člani Bridge zveze Slovenije. Sledila so najuspešnejša leta našega kluba. Tudi v Il. Bistrici smo prirejali turnirje, na katerih so nastopali najboljši igralci iz Slovenije, sosednje Hrvaške in Trsta. V sedemdesetih letih je bil najuspešnejši bistriški par brez dvoma par Lenarčič-Samsa, ki je Il. Bistrico uspešno zastopal na republiških in državnih prvenstvih ter na turnirjih v tujini, zlasti v Italiji, ki je bila tedaj svetovni prvak. V teh letih sta po zaslugi Bistričanov nastala še bridge kluba na Reki in v Postojni. Slednji predstavlja danes močan igralski center v Sloveniji.

V osemdesetih letih pa je, po stari bistriški navadi, zamrlo navdušenje tudi za to igro. Le redkokdaj se je zbralo omizje in ob igri obujalo spomine na številne turnirje. Pred dvema letoma je ta športna zvrst ponovno oživila. Na tečajih smo vzgojili nove igralce. Status kluba sicer še ni urejen, a člani se redno zbiramo v učilnici

Avtošole 'Breza'. Pogosto se udeležujemo turnirjev, ki jih skupaj s Postojnčani organiziramo v Postojni in Il. Bistrici. V tej sezoni redno tekmuje osem parov. Najuspešnejši par sta Žnidaršič-Ujčič, sledijo pa pari Batista-Božič, Lenarčič-Kirn itd.

Vse, ki želijo sodelovati v našem klubu, vabimo na igralne dneve, ki se začnejo vsak ponedeljek ob 18. uri v učilnici Avtošole 'Breza' (Bazoviška cesta 4). Pridite, ne bo vam žal! Redna umska gimnastika vam bo gotovo koristila.

Dimitrij Grlj

Snežnik

Naslov uredništva: Bazoviška 40, 6250 Ilirska Bistrica, tel. 067/81-297, fax. 067/41-124

Ustanovitelj: Borislav Zejnullović Izdajatelj: "GA Commerce", Bazoviška 40

Glavni in odgovorni urednik: Borislav Zejnullović Uredniški odbor: Dimitrij Bonano, Vojko Čeligoj, Zdravko Debevc, Franc Gombač, Ivko Spetič (predsednik) Urednik, novinar in lektor: Branko Zidaric Urednik športne strani: Zdravko Debevc Tehnični urednik: Raymond Fabjanič

Tisk: "GA commerce" Ilirska Bistrica Naklada: 1600 izvodov

SLIKOVNA KRIŽANKA

SESTAVIL: M. M.		LEPAK	ZGODNJE VINO	POSTOJNSKI GINEKOLOG	MESTO V ŠPANJI	IME IGRALCA GUINNESSA		
HRVATSKI SLIKAR ZLATKO								
FRANCOSKI POLITIK								
POZITIVNE ELEKTRODE								
NAVJIAČ REKA V SIBIRIJI								MENIČNI POROK
SLOVENSKI NEVROKIRURG MILAN	PLEMIČ	PISEC AFO-RIZNOV ZARKO DVOJICA				POGAM ANDREJ HIENG		SREDSTVO ZA NETENJE SIRSKI POLITIK
TKANINA IZ JAPONSKE SVILE						GOSTINSKI LOKAL STAROČERK. SL. GLAS		
PISARNE						IME KEPLERJA LOJZE ROZMAN		RIJEKA
SKLADATELJ VILHAR						GORA PRI TREBINJU		
EVA SRŠEN		ITALIJ. PEVKA OGLAS				REZULTATI PREISKAVE ČAS GRKOV IN RIMLANOV		
GORA V SRBIJI				ANGLEŠKO MOSKO IME	ČETRTA DIMENZIJA POSVEČENEC			20. IN 23. SRKA CIPRSKO OSVOB. GIBANJE ABELOV BRAT
	OSEBNI ZAIEMK POSTAVA			SARAJEVO		NIKOLA TESLA UROČITEV		
NENADEN DVIG				KLICANA BARVA STAR SLOVAN		KRŠKO DEBELA PALICA		LADKO KOROSEC ŠALA
RASTLINSKA BODICA			NOVI SVET ERBIJ					IZVIR NIKELJ
NORVEŠKI SLOVNIČAR				RAJNICA				
ZAČETEK TEKME				TEKSTILNI OBRAT				

Rešitev križanke iz decembrske št. (vodoravno): perl, Rodik, olje, dnevi, Te, MD, akan, doktor, nono, Anton Grilc, priložnost, loke, kop, Juteks, erot, Anu, ex, La, Bibič, Ain, Amin, abandon, Sjenica, Nils, kakteja, editor, Am, Ra, bunda, Ran, Tam, Erie, Oli, iverka, dalmatinski osel, Al, (petinsedem)desetletnik.

**Občina
Ilirska Bistrica**

**Gozdno
Gospodarstvo
Postojna**

LESONIT D.D.

Lesno kemična industrija
6250 Ilirska Bistrica, Slovenija
Nikole Tesle 11, p.p. 49
Telefon: n.c. +386 (0) 67 41 241
Telex: 34 125 leson si
Telefax: +386 (0) 67 41 433, 41 547

**transport
terminal
ilirska bistrica**

Plama-pur

PIVKA
perutninski kombinat
Neverke 30
6256 KOŠANA

**CENJENE KUPCE VABIMO,
DA OBIŠČEJO DELIKATESO
IN AGROTRGOVINO NA KALU.**

ZA VAS IMAMO:

- široko paleto svežega in zamrznjenega piščančjega mesa
- izdelke iz perutninskega mesa
- konzumna jajca po izredno ugodni cenah
- vse vrste peletiranih krmil za živali
- dan stare piščance

Informacije po telefonu:
067/51-030 ali 067/55-810

**POSTANITE IN OSTANITE
NAŠI ZVESTI KUPCI!**

TRUDIMO SE, DA BI PROIZVODNJA MESA ČIMPREJ STEKLA V NAŠI PRENOVLJENI KLAVNICI, DA BO PONUDBA ŠE PESTREJŠA IN KVALITETNEJŠA.

BODITE Z NAMI IN USPELO NAM BO!

Suma inženiring d.o.o.
Bazoviška 18, 6250 Ilirska Bistrica
telefon: 067/41-504, telefax: 067/81-042

KSP
ILIRSKA BISTRICA
Prešernova 7

ProVITA®

Inženiring d.o.o.
6250 Ilirska Bistrica
Vilharjeva 27
tel. 067/41-820

TOURIS

Vojkov drevored 14, 6250 Ilirska Bistrica
Najem in prodaja prostorov za:
- proizvodnjo
- skladiščenje
- in pisarne

Informacije: tel. 067/81-188

IRBIS d.o.o.
KOSEZE 32C
6250 ILIRSKA BISTRICA
TEL/FAX: +386 (0)67/41-082

... VSE ZA ČISTEJŠE OKOLJE

Poleg proizvodnje čistilnih sredstev in oskrbe z artikli za osebno in splošno higieno nudimo usluge čiščenja vseh vrst talnih oblog

URNIK

VSAK DAN 7-14
PRVA SOBOTA V MESECU 8-12

**M&R FIZIOTERAPIJA
IN TRGOVINA**
Rozmanova ul. 1
6250 Ilirska Bistrica
tel./fax: 067/41-156

- zelena zdravila
- čaji in čajne mešanice
- ortopedski pripomočki
- ortopedski vzglavniki
- medicinska kozmetika
- preventivne in terapevtske kompresijske nogavice
- obvezilni program
- Chicco program za otroke in otroška hrana

Zavarovanim osebam izdajamo tehnične pripomočke na naročilnice (recepte).

Cankarjeva 24, 6250 ILIRSKA BISTRICA

**primorje
ajdovščina**
ENOTA BISTRICA IL. BISTRICA

CENJENIM STRANKAM NUDIMO:
- vse vrste gradbenih in mizarskih storitev, asfaltiranje, montažne hale,
- prodajamo vse vrste betonov, pesek, mivko in vse vrste betonskih izdelkov,
- izposojamo gradbene odre in opažni material.

GA COMMERCE
GRAFIČNE STORITVE IN TRGOVINA d.o.o.
6250 Ilirska Bistrica

GRAFIČNI ATELJE
IN
UREDNIŠTVO ČASOPISA SNEŽNIK
Bazoviška 40
tel. 067/81-297, fax. 067/41-124
PAPIRNICA - LINEA ART
Bazoviška 19
tel/fax. 067/42-077

PUR PLATEX

d.o.o.

Gradišče 51
6243 OBROV
Telefon: 066/88-016
Telefax: 066/88-033

PE PODGRAD
Podgrad 110
6244 PODGRAD
Telefon: 067/85-031, 85-210

OSCAR

SERVIS GOSPODINJSKIH APARATOV

OSKAR SAMSA s.p.
Maistrova 17, 6250 ILIRSKA BISTRICA, TELEFON: 067/41-101

**SERVISIRAMO VSE VRSTE GOSPODINJSKIH APARATOV
(GORENJE, CANDY, ZANUSSI ...)**

DELOVNI ČAS

VSAK DAN OD 8⁰⁰ DO 14⁰⁰ URE IN OD 16⁰⁰ DO 18⁰⁰
SOBOTA OD 8⁰⁰ DO 12⁰⁰ URE

CENIK OGLASOV

1. cela stran	28 x 35 cm	90.000 SIT
2. polovica strani	28 x 17 cm	45.000 SIT
3. četrtina strani	14 x 17 cm	22.500 SIT
4. osmina strani	14 x 8,5 cm	11.250 SIT
5. šestnajstina strani	6,5 x 8,5 cm	5.700 SIT

Cena dvobarvnih oglasov na prvi in zadnji strani je višja za 30%.
Za večkratno oglaševanje znižamo ceno po dogovoru.

Pokličite: "GA commerce",
Bazoviška 40, 6250 Ilirska Bistrica,
tel.: 067/81-297, fax: 067/41-124

Snežnik

UREDNIŠTVO

6250 Ilirska Bistrica, Bazoviška 40

NAROČILNICA

ime

priimek

se naročam na časopis SNEŽNIK.
Prosim, da mi ga pošiljate na naslov:

V _____, dne _____

podpis: _____

Lep jubilej telesne kulture na Bistriškem

130 let Ilirskega Sokola

Odkriti novi podatki o delovanju Telovadnega društva Sokol v Ilirski Bistrici • Ustanovljeno je bilo že v letu 1866 kot drugo tovrstno društvo na Slovenskem oziroma takoj za ljubljanskim Južnim Sokolom • Med pobudniki tudi pesnik Miroslav Vilhar

Bralci časopisa 'Snežnik', pa tudi 'Krajana', njegovega predhodnika, se gotovo spominjajo zapisov o začetkih organizirane telovadbe na Bistriškem. Ohranjeni zapiski sej in občinskih zborov 'Ilirskega Sokola', objavljena poročila in članki o nastopih bistriških Sokolov doma, v okolici in celo izven meja domovine pričajo o izredni uspešnosti, pa tudi požrtvovalnosti tako organizatorjev, kot telovadcev: uredili so zasilno telovadnico v "Vencinovem magacinu" v Gornjem kraju, z veliko telesno-kulturno prreditivjo so leta 1909 razvili prapor, zgradili so Sokolski dom s prvo telovadnico v Bistrici, organizirali so Zlet "Idrijske sokolske župe" leta 1912, skratka, bistriško telesno kulturo so povzdignili na zavidljivo raven. Delež bistriških Sokolov je bil pomemben tudi pri organiziranju splošnega kulturnega in prosvetnega življenja na Bistriškem, zato ne moremo mimo nekaterih imen organizatorjev bistriškega sokolstva: Radovan Strnad, Janko Jerala, Albert Domladis, Anton Žnidaršič (Košmat), Josip Samsa, Viktor Tomšič (Kovalov), Janko Kolar, Janko Tomšič (Ivetov), Josip Hodnik (Mehlinov), Robert Bilc, Franc Samsa (Žefnik), Lojze Zajc (tudi organizator Telovadnega oddelka Orel v Trnovem), Saša Ličan in drugi. Vzlet telovadnih vrst pa še posebej izstopa vrz telovadec Janko Kovačič (Cvetanov), Smrjan, ki mu po vseh, tudi mednarodnih uspehih še ni bilo enakega na Bistriškem.

Našteti podatki zadevajo telesnokulturno dejavnost 'Ilirskega Sokola' po letu 1904, ko so jo uspešno obnovili in jo z velikim zanosom spravili na najvišjo raven. Zelo malo podatkov pa imamo o dejavnosti njegovega predhodnika - bistriškega sokolskega društva 40 let prej. Prav to obdobje zahteva dodatne, še skrbnejše raziskave, saj dogodkov tega časa ne pomni niti najboljši spomin.

Na predhodno in bogato sokolsko dejavnost je Bistričane na obnovitvenem sestanku 30. oktobra 1904 opozoril že Radovan Strnad, davčni kontrolor in pobudnik obnovitve 'Ilirskega Sokola'. Za to priložnost je Leopold Rudolf Satran iz Ljubljane poslal pozdravno in pomenljivo pesem:

Trdno spal si mirno spanje,
Dolga leta Sokol naš,
Zdaj uresničijo se sanje:
Zopet, prapor vzplapolaj.

Črna jih že zemlja krije,
Ki gojili so nekdanj
Sokolsko idejo, klije
Naj potomcem še sedaj.

V letu 1913 so se vsa slovenska sokolska društva zavzela pripravljala na veliki "Sokolski zlet" v Ljubljani. Na razstavo, ki naj bi pospre-

mila zlet s prikazom slovenske sokolske tradicije, so bistriški Sokoli poslali nekaj dragoce- ninih predmetov, ki so pričali o starem bistriškem sokolskem društvu. Žal se je ohranil le spremni dopis, ki sta ga podpisala starosta Josip Samsa in tajnik Ivan Tomšič (Ivetov). V njem beremo: "Ostalo je prav malo spominov na oni čas. Zastava katero so blagoslovili in razvili leta 1872 je ob priliki požara 'Prve kranjske tovarne testenin' pogorela, ker se je nahajala v shrambi županstva, ki je bilo v tovarni nastanjeno, ker je bil lastnik tovarne župan g. Žnidaršič Anton. Ostala je le špica zastave, ki se je po požaru med razvalinami našla in smo Vam jo poslali z bratsko prošnjo, da bi jo razstavili, kakor tudi eno sliko, katero prilagamo današnjemu pismu iz leta 1889. Slika predstavlja br. Josipa Hodnika in Pavla Renkota kateri zadnji brat je edini še živ od našega nekdanjega Sokola. NA ZDAR! ..."

O tem, da so Bistričani v Ljubljano res poslali konico z nosilnega droga sokolskega prapora, pričča tudi navedba v katalogu omenjene razstave, kjer so podatki o vsem, kar naj bi bilo na razstavi. Znano je, da so se avstroosrške oblasti ustrašile tako velikega zbora slovenskih Sokolov in zlet v Ljubljani zadnji hip preložile na drugo leto. Naslednje leto, 1914, pa je že "visel v zraku" velik spopad med državami na Balkanu. Zlet so oblasti dokončno prepovedale. Sledila je vojna, ki se je razrasla v svetovni spopad. Dragoceno gradivo starega bistriškega sokolskega društva se je izgubilo za zmeraj.

Ženska vrsta bistriškega sokolskega društva ob II. zletu Idrijske sokolske župe in otvoritvi Sokolskega doma v Ilirski Bistrici (9. jun. 1912). Z leve stojijo: Pepca Cerkvenik, Mici Tomšič, Poldi Samsa, Karlina Ajšak, Pepica Krebelj, Minka Kovačič, Fanči Urbanič; sedita: tajnik društva Ivan Tomšič (Ivetov) in starosta Josip Samsa.

Pri zbiranju gradiva za diplomsko delo na temo "Sokolstvo in orlovstvo v Ilirski Bistrici" sta profesorici Marica Hodnik Širca in Barba-

Zlet "Ljubljanskega Sokola" v Divači 1. septembra 1889. Udeležila so se ga številna primorska sokolska in prosvetna društva. Med pet tisoč udeleženci so bili gotovo tudi bistriški Sokoli, saj je eden od petih praporov na sliki tudi prapor "Ilirskega Sokola". Originalno fotografijo brani družina Valencič iz Trnovega.

ra Renko našli podatek, ki dokazuje, da je bilo bistriško sokolsko društvo ustanovljeno med prvimi na Slovenskem. Zapisali sta: "Po iniciativi 'Južnega Sokola' in kasneje 'Ljubljanskega Sokola' so se kot samostojna društva in obenem kot podružnica Ljubljanskega sokola ustanovili Sokoli v Kranju (1865), Ilirski Bistrici (1867), Postojni (1869), v Planini in Vipavi (1870) ..." Bistriško telovadno društvo so

motim, je bil to za ljubljanskim Sokolom prvi na deželi ustanovljeni "Sokol" v celi Sloveniji. Seveda ni bistriških Sokolov pri nobeni narodni veselici manjkalo, in ko je bil leto pozneje na Tabru (Pivki) eden največjih narodnih shodov, veliki "tabor", opazil si med tisoči in tisoči čile bistriške Sokole.

V tistih časih je bila Bistrica gotovo najbolj živahen kraj na Notranjskem. Lesna trgovina je bila v najlepšem cvetu, delalo se je s krasnimi dobički, zidala se je železnica iz Sv. Petra na Reko in lahko verujemo starim, še živim Bistričanom, da je bilo denarja kot peska. Bistrica je bila mali "Monte-Carlo"! Nemško "kazino" je pobrala sušica. "Sokol" jo je spravil s sveta "Ieseverein" se je spremenil v "Narodno čitalnico"; "novice" in "Glasnik" prebujala sta zaspale Slovence ...

Pisec članka v nadaljevanju predstavlja življenje v Bistrici in piše o silnem bogatstvu, ko je bilo sredi stoletja, zahvaljujoč številnim mlinom in žagam, trgovanju z lesom in gradnji

železnice "denarja kot peska". Vse to je omogočilo ustanovitev narodne čitalnice in Sokola oziroma - "Bistrica je bila v tistih časih najbolj živahen kraj na Notranjskem!" Zadnja desetletja pred iztekom stoletja pa se je vse spremenilo. Gospodarstvo je začelo propadati, cena lesa je silno padla. Zastalo je tudi kulturno in drugo javno življenje kraja. "... s tolikim narodnim ponosom ustanovljeni bistriški 'Sokol' je zaspal, in spal, žal, do današnjega dne. Njegova krasna zastava, okrašena z dragoce- nim trakom pa plesni v podstrešju, ... izmed 'Sokolov' ni danes niti enega več med živimi." Pisec članka z veseljem ugotavlja, da je Bistrica v zadnjem času znova lepo napredovala. "Vesel napredek se kaže povsod. Le premalo narodni smo! ... In letos, ko je ljubljanski 'Sokol' v beli Ljubljani povabil 'Sokole' iz vseh slovenskih pokrajin, se je zbudil v marsikaterem narodni ponos in marsikdo si je želel i v svojem okraju svojega Sokola ... Pred tednom dni je

Eden izmed zadnjih telovadnih nastopov bistriških Sokolov na Pivki (Št. Peter), 11. septembra 1921 - sokolski podmadek izvaja vajo na drogu pod vodstvom načelnika Lojzeta Zajca.

Sokolski dom, ponos bistriških sokolov je v kratkem postal "Casa del fascio". Domačo mladino so začeli siliti v italijanske športne organizacije ... Sledi živahne sokolske dejavnosti na Bistriškem je za dolgo prekril mrak pozabe. Vojko Čeligoj

Vodstvo Telovadnega društva "Ilirski Sokol" Ilirska Bistrica pred hotelom Tomšič v letu 1908. Z leve stojijo: Josip Barbiš, Albert Domladis, Franc Samsa, Anton Batista, Jože Primc; sedijo: Viktor Tomšič (načelnik), Josip Samsa (starosta), Albert Bilc (odbornik); ležijo: Jože Polb, Janez Kaučič (trobentač), Anton Zadel ali Franc Polb.

Sokolstvo na Notranjskem.

Bilo je leta 1866, ko je prišel g. Vilhar s Kalca na prijazno povabilo bistriških naprednjakov v Bistrico. Pri "Kotežu" (sedaj hotel "Ilirija") se je zbralo dokaj za slovenstvo vnetih narodnih mož. Med drugimi govorniki je nastopil tudi g. Vilhar, ter s krepkimi, jedrnatimi besedami vnel Bistričane za sveto narodno stvar. Z nepopisnim veseljem se je ustanovil - bistriški "Sokol" - in ako se ne

LOKOSTRELSTVO

Trije dvoranski državni prvaki

Odprto državno prvenstvo INDOOR 18 m za mladinske in veteranske kategorije, ki je potekalo 19. januarja 1997 v Škofji Loki, je prineslo bistrškemu lokostrelstvu 11 novih kolajn, od tega 3 naslove državnih prvakov. Iz Lokostrelskega kluba Ilirska Bistrica se je tekmovanja udeležilo 15 mladih tekmovalcev in 2 veterana - vsi so si nastop priborili z izpolnjenimi normami v predhodnih tekmovanjih.

Prva mesta so osvojili: **BOŠTJAN KALUŽA** med dečki v olimpijskem slogu, **TOMAŽ ROJC**, dečki goli lok, in **LADO ČELIGOJ**, veterani goli lok.

Druga mesta so si prideljali: **ROBERT JAKSETIČ**, dečki olimpijski slog, **URŠKA HRVATIN**, kadetinke goli lok, in **SANJA ŠTEMBERGAR**, deklice goli lok.

Tretjih mest so se veselili: **DUNJA ŠTEMBERGAR**, kadetinke olimpijski slog, **NINA ROLIH**, deklice goli lok, **JAN ŠUŠTAR**, dečki goli lok, **MAJA ŠTEFANČIČ**, deklice compound, in **IGOR RUDEŽ**, mladinci compound.

Mladi bistrški lokostrelci so z odličnimi rezultati na začetku sezone potrdili, da spadajo v sam državni vrh, zato upravičeno računajo na ekipni naslov v letošnjem tekmovanju za Slovenski pokal. Z. D.

KEGLJANJE

Bistričani na Slovaškem

Na povabilo Zveze slepih in slabovidnih iz Košic na Slovaškem se je kegljaška sekcija pri Medobčinskem društvu slepih in slabovidnih iz Koprca (MDSiS) udeležila osmega tradicionalnega mednarodnega turnirja slepih in slabovidnih za veliki pokal mesta 'KOŠICE 97', ki se je odvijal 18. januarja 1997 v drugem največjem slovaškem mestu. Tekmovanja se je udeležilo 24 društev iz sedmih evropskih držav (Hrvaška, Madžarska, Romunija, Češka, Slovenija, Nemčija in Slovaška). Kegljjaška ekipa MDSiS iz Koprca je bila edini predstavnik Slovenije, sestavljali pa so jo člani društva iz Ilirske Bistrice Franc Perovič, Dušan Saje in Drago Šajn.

Tekmovanje je štelu za ekipno in posamezno razvrstitev. Tekmovalci so bili po pravilih organizatorja razvrščeni v tri kategorije: B1, B2 in B3. V kategorijo B1 spadajo člani društev s 100%-no izgubo vida, v kategorijo B2 in B3 pa slabovidni z večjo in manjšo izgubo vida. Vsi tekmovalci so imeli na voljo 2 x 50 metov. Pravila tekmovanja določajo, da se dosežene mu številu podrtih kegljev doda dogovorjeni odstotek kegljev glede na kategorijo in spol. Kategoriji B1 se doda 25%, kategoriji B2 5%, ženskim tekmovalkam 2%.

torej ekipno uvrstili na sredino razpredelnice.

Vsi doseženi rezultati so štelu tudi za razvrstitev posamezno. V konkurenci kategorije B1 se je Bistričan **Franc Perovič** uvrstil na odlično, a nevhvaležno četrto mesto, saj se mu je lepa nagrada izmuznila le za pet kegljev. Preostala člana ekipe pa sta se v konkurenci B3 uvrstila na solidna mesta na sredini razpredelnice: **Dušan Saje** na 17. mesto (491 kegljev), **Drago Šajn** pa na 21. mesto (480 kegljev).

Glede na to, da tekmovalci MDSiS iz Koprca nimajo izkušenj v mednarodnih tekmovanjih,

Ekipa MDSiS Koper pred kegljiščem v Košicah. Z leve: Dimitrij Grlj (trener in spremljevalec) ter tekmovalci Franc Perovič, Drago Šajn in Dušan Saje.

Rezultati nekaterih ekip: 1. mesto Spojte Bratislava (1614 podrtih kegljev), 2. Lokomotiva Ingstav Brno (1610), 3. Lokomotiva Košice (1595), 4. USP GŽ Rijeka (1562), 14. MDSiS Koper (1474), 24. ANDR FJ Bacau (Romunija) (1293) podrtih kegljev.

Tekmovalci, ki so zastopali Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih iz Koprca so se

so na tem turnirju dosegli solidne rezultate. Še enkrat velja poudariti odlično organizacijo turnirja, pa tudi veliko širšo podporo, ki jo družba nudi slepim in slabovidnim v sosednjih državah. Vodstvo MDSiS Koper se zahvaljuje Športni zvezi Ilirska Bistrica za delno kritje stroškov, ki jih je imela ekipa za sodelovanje na tem odličnem turnirju. Dimitrij Grlj

KARATE

Še vedno tujci v domačem okolju!

V Murski Soboti se je 21. decembra 1996 odvijal največji karate turnir v Sloveniji. Sodelovalo je 7 državnih reprezentanc in kar 220 karateistov državnega ranga. Vendar to ni bil samo močan mednarodni turnir, ampak tudi zaključek dela Karate zveze Slovenije v lanskem letu. V prisotnosti članov nacionalnega olimpijskega komiteja in ministrstva za šolstvo in šport je Karate zveza Slovenije podelila tudi klubska in posamezna priznanja za tekmovalne uspehe v letu 1996. Karate klub Ilirska Bistrica je v letu 1996 zasedel 2. mesto.

Gospoda župana Stanislava Prosenca, gospe svetnice in gospe svetnike Občinskega sveta Občine Ilirska Bistrica bi rad na tem mestu seznanil z naslednjimi dejstvi: • Karate klub Ilirska Bistrica je to visoko uvrstitev dosegel v konkurenci 56 klubov, • tekmovali smo v šestih starostnih kategorijah z 48 uradno registriranimi tekmovalci pri Karate zvezi Slovenije, • lani smo dvakrat osvojili državni naslov, • naši člani so postali že tretji državni prvaki in v Evropi dosegli 13. mesto, • na neuradnem evropskem prvenstvu v Nemčiji sta naša mladinci dosegla 3. in 5. mesto, • imamo 4 kategorizirane športnike, • za nami je 6 državnih prvenstev, 2 pokalni tekmi, dve evropski prvenstvi, 6 mednarodnih turnirjev in še veliko regijskih in klubskih turnirjev.

Uspehe torej imamo, še vedno pa nimamo svojih prostorov. Naši kategorizirani športniki in državni prvaki še vedno trenirajo v prostoru brez ogrevanja, brez garderob, brez toaletnih

prostorov za ženske, brez predpisanih blazin. Rok za prijavo na republiški razpis za ureditev borilnice je bil zamujen, klub pa razen članari-

Samuraji osvojili pokal 'Zgonik 96'

25. decembra 1996 je bil v Zgoniku (Italija) že 7. MEDNARODNI KARATE POKAL ZGONIK 96. Sodelovali so karateisti iz štirih držav, tekmovalo pa se je po starostnih kategorijah in strokovnih stopnjah. V dopoldanskem delu so nastopali mlajši, popoldne pa še starejši karateisti.

Naši tekmovalci so po tekmovalnih skupinah dosegli naslednje uvrstitve: **Matea Dogančič**, **Lea Božeglav**, **Sandi Berginc**, **Domen Hrabar**, **Alen Kontelj** in **Marko Kreševič** so osvojili 3. mesto; **Nejc Glavaš**, **Mladen Kablar**, **Marjanca Šajn** in **Monika Kontelj** 2. mesto; **Mirislav Derajič**, **Špela Muha** in **Leon Živec** pa so premo-

ne nima nobenih drugih dohodkov, ne od vstopnin ne od bifeja (kako je s sponzorji v naši občini vsi dobro vemo).

Na koncu vam postavljamo vprašanje: kaj še moramo doseči za normalne pogoje delovanja, kot jih imajo skoraj vsi ostali klubi v ilirskobistriški občini? Stojan Šestan

no zmagali. Pokal Zgonik 96 so osvojili "samuraji", drugo mesto je pripadlo Karate klubu Sankaku iz Gorice, tretje pa Karate klubu Trst. Na sliki: z leve stojijo **Alen Kontelj**, **Mirislav Derajič**, **Marko Kreševič** in **Leon Živec**, čepijo **Monika Kontelj**, **Špela Muha** in **Marjanca Šajn**. Stojan Šestan

ZIMSKA ŠOLA V NARAVI

Sto novih smučarjev

V ponedeljek, 27. januarja, smo se iz zimske šole v naravi vrnili udeleženci zadje, tretje izmene. Letošnjega programa v organizaciji Športne zveze Ilirska Bistrica, osnovnih šol in Občine Ilirska Bistrica se je udeležilo 133 otrok iz petih razredov vseh osnovnih šol, razen iz OŠ R. Mahničarke Brkinca Pregarje, 13 vadiateljev in 8 učiteljic. Zastavljene cilje smo letos v celoti izpeljali v vseh treh izmenah (od 12. do 27. januarja). Po začetnih ocenah je primerno osnovno znanje smučanja obvladalo le okrog 20% učencev. Na koncu so vsi presmučali lažje proge v pluznem ali celo paralelnem zavoju.

Slabi snežni pogoji so v zadnjih letih očitno pustili precejšnjo praznino v znanju otrok. Temu primerno je imela svojo opremo le dobra petina učencev. Športna zveza Ilirska Bistrica in šole smo se zato konec lanskega leta prijavili na razpis ministrstva za šolstvo in šport ter v akciji, ki jo je podprl še Elan iz Begunj, pridobili 15 parov smuču za šole in 8 parov za vrtce. Kupiti smo morali še 23 kompletov vezi in palic ter opremo za šole in vrtce dopolniti z novimi smučarskimi čevlji. Polovico sredstev za nabavo bomo zagotovili z izposojajo opreme, s sredstvi vrtcev in iz programa športa mladih pri SZ, za pomoč pa smo zaprosili tudi občino oziroma župana, saj je njena vrednost skoraj 400.000 SIT. S tem bo zaključena zamenjava stare in neprimerne smučarske opreme za zimsko šolo v naravi. V naslednjih letih jo bomo obnavljali z najemnino.

Končno oceno izvedbe in rezultatov šole v naravi še pripravljamo, očitno pa je, da so vadiatelji smučanja s pospešenim programom vadbe

v štirih ali petih dneh usposobili vse otroke za samostojno smučanje in varno uporabo smučarskih naprav. Večina skupin je na koncu vabila že zahtevnejše prvine smučanja na nekoliko težjem in bolj strmem terenu.

Pogoje bivanja in smučišče moramo pohvaliti tudi letos, za kar gredo zasluge predvsem hotelu Cerkno in Smučarskemu centru Črni vrh. Vremenski pogoji so bili v prvi skupini res idealni, ponagajali pa so otrokom in njihovim spremljevalcem v drugi izmeni, ki je izgubila cel dan vadbe zaradi dežja. So pa zato obiskali idrijski rudnik in si ogledali delček izjemno dolgih podzemnih rovov.

V vseh treh izmenah ni bilo večjih zdravstvenih težav ali poškodb, razen v zadnji, ko smo morali peljati eno izmed učenk na rentgensko slikanje v Ljubljano. Na srečo se je izkazalo, da je dobila samo močnejši udarec.

Iz povedanega se da zaključiti, da so bili s programom zadovoljni učenci, organizatorji pa tudi z rezultati. Z. Debevc

PREGLED

Mladi športniki po sledih vzornikov

V preteklem letu je delo z mladimi športniki preseglo vsa pričakovanja športne javnosti, ne rečem tudi organizacijskih in finančnih zmoglosti posameznih klubov, v katerih se zavedajo, da bo le z organiziranim in strokovnim delom od najmlajših naprej možno zagotoviti osnove za razvoj posameznikov v uspešne tekmovalce. Široko bazo si počasi zagotavlja tudi klubi v igrah z žogo, saj se zavedajo, da je napredovanje v športu mogoče le z vlaganjem v lasten igralski kader.

Dejstvo je, da mladi športniki "najlažje" dosežejo visoko uvrstitev v individualnih športih, saj jim nekateri tekmovalni sistemi omogočajo udeležbo na državnih prvenstvih, pa tudi posameznik se s talentom in delom lahko prebri prav do vrha. Na drugi strani je kaj podobnega nemogoče pri igrah z žogo: prvič zaradi dragih sistemov tekmovanj v državnem merilu, drugič zato, ker je potrebno za dobro ekipo zbrati najmanj deset odličnih igralcev, zagotoviti primerno in s tem drage objekte ter precej večja finančna sredstva.

Glede na prehojeno športno pot v lanskem letu se lahko z najboljšimi rezultati pohvalijo lokostrelci, karateisti in kolesarji.

Jan Šuštar in **Urška Hrvatin** sta končala zmagovalca serije tekmovanj za Slovenski pokal v svoji kategoriji. O njihinih dosežkih so lokostrelci pisali že v prejšnji številki Snežnika.

V tekmah za državno prvenstvo sta si naziv državnih dvoranskih prvakov za leto 1996 pristreljala **Urška Hrvatin** in **Tomaž Rojc** v disciplini instinktivno. Državna prvaka v arrowheadu sta postala **Urška Hrvatin** (instinktivno) in **Nejc Belušič** (olimpijski stil). **Jan Šuštar** (instinktivno), **Nejc Belušič** (olimpijski stil) in **Aljaž Šimonič** (compound) so državni prvaki med dečki v disciplini 900 krogov. Odličja za 2. ali 3. mesto je osvojilo še 6 mladih lokostrelcev. **Jan Šuštar** je lastnik državnega rekorda za dečke v disciplini indoor 18 m (goli lok) z doseženimi **489 krogi**, kar ga v absolutni članski konkurenci uvršča celo na 8. mesto.

Karateisti se v konkurenci dečkov lahko pohvalijo z **Andrejem Primcem**, državnim prvkom v borbah do 55 kg. Na 2. ali 3. mesto se je v posamičnih in ekipnih konkurencah uvrstil še nekaj mladih tekmovalcev in tekmovalk.

V individualnih športih sta v državnem merilu dosegla solidne rezultate še **Simon Gulj** in **Klemen Vičič**, ki sta zastopala Kolesarsko društvo Bistrica na cestnem oziroma gorskem državnem prvenstvu za dečke.

Z. Debevc

KOŠARKA

LEŠTVICA OBČINSKE KOŠARKARSKE LIGE '97

3. krog

A SKUPINA

1. KLUB ŠTUDENTOV	+ 81	6
2. ŠPORT BAR	+ 60	6
3. GG IL. BISTRICA	- 14	5
4. PLAMA-PUR ml.	+ 3	4
5. HO	- 44	3
6. VEL. BUKOVICA	- 69	3

B SKUPINA

1. KNEŽAK	+ 33	6
2. KOČANIJA	+ 37	5
3. PALETE	- 14	5
4. BITNJA	+ 19	3
5. TRNOVO	+ 14	3
6. GLUMCI	- 53	3
7. OLD BOYS	- 33	2